

ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่4
โรงเรียนสีกัน(วัฒนानันท์อุปถัมภ์)
เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2

นางกมลมาศ มีสุข

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2549

ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่4
โรงเรียนสีกัน(วัฒนารักษ์อุปถัมภ์)
เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2

นางกมลมาศ มีสุข

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2549

**Factors Facilitating the Study from Learning Sources of
Fourth Level Students in Sikan(Wattananan Uppatham) School in
Bangkok Educational Service Area 2**

Mrs. Kamonmas Meesuk

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2006

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ชื่อและนามสกุล	นางกมลมาศ มีสุข
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.จำลอง นักฟ้อน

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.จำลอง นักฟ้อน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่..... เดือนพ.ศ.

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์)
เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 2

ผู้ศึกษา นางกมลมาศ มีสุข **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.จำลอง นักพื่อน **ปีการศึกษา** 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) (2) เปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน และกลุ่มนักเรียนแต่ละระดับชั้น (3) ศึกษาองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน และ (4) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) จำนวน 170 คน ได้มาโดยสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าและแบบเลือกตอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าวในกลุ่มนักเรียนแต่ละระดับชั้น พบว่าไม่แตกต่างกัน (3) องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ระยะทางจากโรงเรียนถึงแหล่งเรียนรู้ ค่าใช้จ่ายในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้และช่วงเวลาในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ และ (4) ปัญหาที่สำคัญต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ข้อเสนอแนะที่สำคัญได้แก่ การหาจากแหล่งการเงินและงบประมาณด้านอื่น ๆ มาสนับสนุนเพื่อการนี้

คำสำคัญ ปัจจัย แหล่งเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 4

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. จำลอง นักฟิสิกส์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์ แห่งภาควิชาบริหาร การศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา ที่กรุณาให้คำแนะนำและติดตาม การทำวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา ทุกท่าน เพื่อนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ที่ได้กรุณาให้การ สนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่ช่วยพิจารณาเครื่องมือวิจัย คือ นายวันชัย คงเพชร ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ดร.เอกพรต สมุทธานนท์ รองผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนวัดแสงสรรค์ จังหวัดปทุมธานี และนางวรรณภา เขียวคำจิ้น ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์)

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) นางปิยนันท์ ภิรมไกรภักดิ์ ท่านรองผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย คุณครูทุกท่านที่ให้ความสนับสนุนและขอขอบคุณคณะนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง ในการตอบ แบบสอบถาม ครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์อดิศักดิ์ มีสุข และนางสาวฉัตรทิพย์ มีสุข ที่ให้ความช่วยเหลือ และ ให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

กมลมาศ มีสุข

กรกฎาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
วิธีการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้.....	10
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการปฏิรูปการเรียนรู้.....	14
การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	18
หลักสูตรสถานศึกษากับการกำหนดแหล่งเรียนรู้.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้.....	42
การวิเคราะห์องค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้.....	56
ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	59
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	75
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	77
ข แบบสอบถาม.....	81
ประวัติผู้ศึกษา.....	89

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	41
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้.....	42
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	43
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของ แหล่งเรียนรู้.....	45
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งเรียนรู้.....	47
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านกระบวนการบริหารจัดการของ แหล่งเรียนรู้.....	49
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้จำแนกตามสถานภาพ.....	51
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามกลุ่มหรือสถานภาพของผู้ตอบ.....	52
ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน.....	53
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน.....	54
ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามระดับชั้น ม.4 – ม. 6	55

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้.....	56
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้.....	59
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้.....	60

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีเป้าหมายสำคัญ คือกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งโรงเรียนได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลางให้มีบทบาทในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ตามภารกิจในการบริหารจัดการศึกษา และมีอำนาจในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือสถานศึกษาต้องจัดการศึกษา โดยยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องจัดเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรจัดการกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถ จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนเรียนตามศักยภาพ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ เป็นการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาบุคลากรของประเทศเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกรอบกำหนดทิศทางหรือแนวปฏิบัติตามมาตรฐานของหลักสูตร สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา ซึ่งมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายที่ครอบคลุมคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความดี มีปัญญา

และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานออกแบบหลักสูตรให้ เป็นเอกภาพแต่หลากหลายในการปฏิบัติ

โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สถานที่ตั้งอยู่ที่เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ปีการศึกษา 2545 ซึ่งโรงเรียนเป็นโรงเรียนนาร่องในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้จัดการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มากำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจของโรงเรียน เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มาจัดทำหลักสูตร และสาระจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร

สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) ประสบปัญหา คือ นักเรียนร้อยละ 70 ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ไม่รักการอ่าน การเขียน การค้นคว้า จึงส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดตามแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งในการนี้โรงเรียนได้ทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการสร้างวินัยในตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้า ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนจากการปฏิบัติจริง สื่อที่นำมาใช้คือสื่อที่อยู่ใกล้ตัว ได้แก่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกและเชิญวิทยากรจากภายนอกให้ความรู้กับนักเรียน และให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การนำแหล่งเรียนรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดผลดีกับผู้เรียนหลายด้าน ทักษะการคิดในด้านการคิดอย่างเสรี นักเรียนสามารถถ่ายทอดจากสิ่งที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เป็นอย่างดี ซึ่งในการใช้แหล่งเรียนรู้นั้นทำให้จุดประกายแก่ผู้เรียน เป็นผู้แสวงหาความรู้ จากสภาพความเป็นจริงนั้น ครูหลายท่านมีความต้องการที่จะนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ แต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ โรงเรียนไม่ให้การสนับสนุนอย่างแท้จริง ขาดงบประมาณ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ การปฏิบัติการสอนผู้สอนแต่ละคนต่างคนต่างปฏิบัติไม่มีการร่วมกันคิดในการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้อย่างแท้จริง (รายงานการใช้แหล่งเรียนรู้โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) (2548 : 2)

จากสภาพการณ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เพื่อใช้เป็นข้อมูล สารสนเทศ เกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ในการจัดการศึกษาและใช้เป็นข้อมูล สารสนเทศในการวางแผนบริหารจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของ โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2

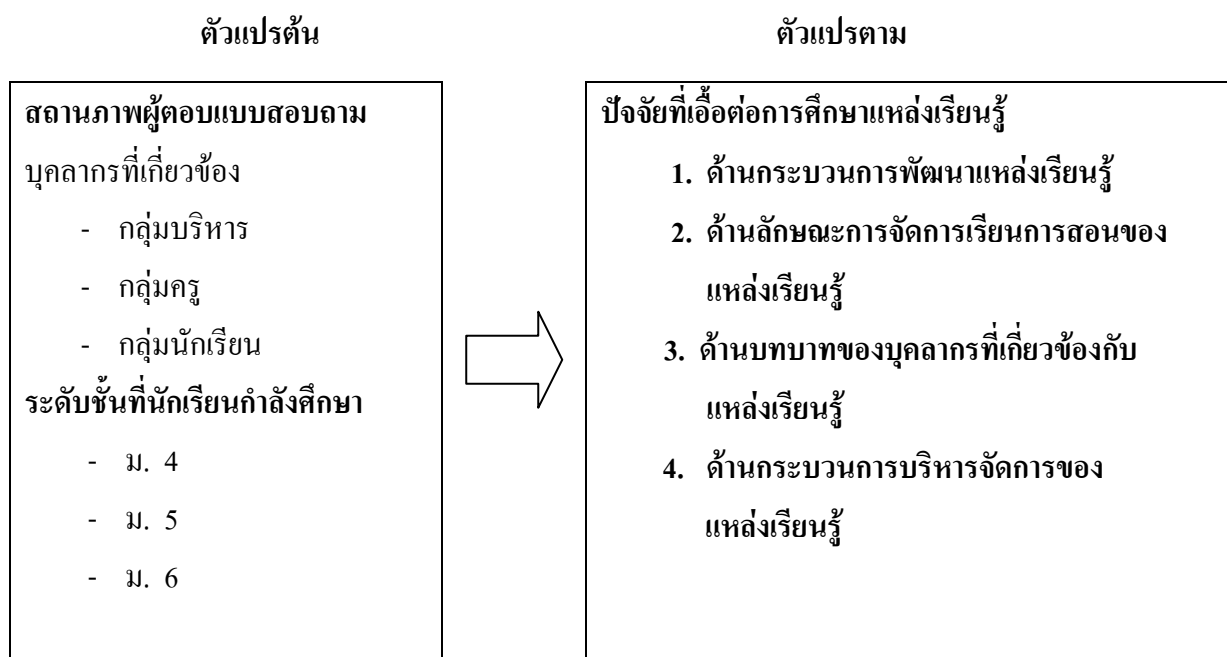
2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ตามความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่ม นักเรียนแต่ละระดับชั้น

2.3 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้แนวคิดตามมาตรา 25 ในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในส่วนที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นำมาบูรณาการเนื้อหาสาระสำคัญเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้ ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้ ดังปรากฏตามภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้เป็น 4 ด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะเอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนได้แก่

- 4.2.1 ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 4.2.2 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้
- 4.2.3 ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้
- 4.2.4 ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน กลุ่มครู 85 คน กลุ่มนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 824 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 944 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน กลุ่มครู 35 คน กลุ่มนักเรียนจำนวน 100 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 170 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดจำนวนตาม ตารางเครซี่ซีและมอร์แกนและการสุ่มแบบเจาะจงตามจำนวนที่กำหนด

4.3 ตัวแปรการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่

- 1) ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 2) ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้
- 3) ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้
- 4) ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้

5. วิธีการศึกษาวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1.1 ลักษณะของเครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 2 จำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่ง
เรียนรู้ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด สอบถามปัญหาและข้อเสนอ
แนะเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน
(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

5.1.2 การพัฒนาเครื่องมือวิจัย

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสร้าง
เครื่องมือวิจัย ศึกษาจากเครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งเรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้
ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3) กำหนดประเด็นคำถามสำหรับแบบสอบถามแต่ละตอน

4) ร่างเครื่องมือแบบสอบถาม แล้วนำเครื่องมือฉบับร่างให้อาจารย์
ที่ปรึกษาตรวจสอบ นำไปปรับปรุงแก้ไข และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงก่อน
นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องและนำผลการตรวจสอบมาปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา

5) ปรับแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองโดย
แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มผู้บริหารตอบทุกคน กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน ใช้วิธีการสุ่ม
แบบเจาะจง และเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว

5.3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ บันทึกข้อมูลในตารางบันทึก แล้วนำข้อมูลไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่ให้ความรู้ ซึ่งเป็นได้ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต ซึ่งมีอยู่รอบ ๆ ตัวเรา บุคคลสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจและฝึกความชำนาญจะเห็นอยู่ทั่วไป เช่น แหล่งความรู้ในชุมชน แหล่งวิชาการในชุมชน แหล่งทรัพยากรในชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถแบ่งได้หลายประเภทได้แก่

1.1 แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถเฉพาะตัวซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีลักษณะความรู้ที่แตกต่างกัน แต่รวมแล้วเรียกว่าผู้รู้ อาจเรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวิทยากร ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้

1.2 แหล่งเรียนรู้ประเภทวัตถุและสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ สื่อ ตำรา อาคารสถานที่ที่ให้ผู้บุคคลเข้าไปศึกษาค้นคว้า เช่น อุทยานการศึกษาห้องสมุด พิพิธภัณฑ์สถาน ฯลฯ

1.3 แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ สถานที่ต่าง ๆ นับเป็นทั้งครูเป็นทั้งสถานที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา

1.4 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านงานอาชีพ หมายถึง แหล่งเรียนรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคต

2. ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งทำให้การศึกษาแหล่งเรียนรู้ประสบผลสำเร็จซึ่งต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ซึ่งผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสิกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและตอบสนองต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2.2 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จากแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ประเภทวัตถุและอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ประเภทสื่อและประเภทแหล่งเรียนรู้ด้านงานอาชีพ โดยขึ้นอยู่กับภาวะที่ผู้เรียนว่าอยู่ในช่วงชั้นใดควรใช้แหล่งเรียนรู้แบบใดจึงจะเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้

2.3 ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำหน้าที่และแสดงบทบาทต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

2.4 ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงาน การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ การปฏิบัติการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และการปฏิบัติเป็นมาตรฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. องค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ ในการศึกษาของนักเรียน โดยประกอบด้วย ประเภทของแหล่งเรียนรู้ ขนาดของแหล่งเรียนรู้ ระยะเวลาในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ระยะทางการเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ช่วงเวลาที่ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการศึกษาแหล่งเรียนรู้และการประเมินผลในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้

4. กลุ่มผู้บริหาร หมายถึง กลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มงานบริหารของโรงเรียน กลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้ากิจกรรมนักเรียน หัวหน้างานแนะแนว หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียนนักเรียน กลุ่มงานบริหารกิจการนักเรียน หัวหน้าคณะสี หัวหน้าระดับ กลุ่มงานบริหารนโยบายและแผนงานของโรงเรียน หัวหน้าแผนงาน หัวหน้างานสารสนเทศ หัวหน้างานการเงิน หัวหน้างานธุรการ หัวหน้างานพัสดุ กลุ่มบริหารงานทั่วไป หัวหน้างานอาคารสถานที่ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ หัวหน้างานพยาบาล หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้างานประกันอุบัติเหตุหัวหน้างานวิจัย เป็นต้น

5. กลุ่มครู หมายถึง กลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนโรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2

6. กลุ่มนักเรียน หมายถึง กลุ่มนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุบลรัตน์) ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์)

7.2 ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

7.3 เป็นแนวทางจัดการศึกษาของโรงเรียนอื่น ๆ ที่ใช้แหล่งเรียนรู้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย ซึ่งได้นำเสนอเรียงลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้
2. หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการปฏิรูปการเรียนรู้
3. การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
4. หลักสูตรสถานศึกษากับการกำหนดแหล่งเรียนรู้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน การจัดการ ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่าย ร่วมกันพัฒนาในหลาย ด้านพร้อม ๆ กันหากได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ผลของการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นจะมีคุณภาพ การศึกษามีความจำเป็นต้องพัฒนา สภาพการดำเนินชีวิตในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร มนุษย์ต้องอยู่ในความเปลี่ยนแปลงนั้น ฉะนั้นการปฏิรูปการศึกษาจึงมีความสำคัญ หัวใจของการ ปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้

1.1 ความเป็นมาของการปฏิรูปการเรียนรู้

การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 1 - 12) สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนด สาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้น พื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และ จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง พัฒนาวิชาชีพครูและ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าว นำไปสู่การ จัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติ

1.2 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการเรียนรู้

1.2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.2.2 วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการเรียนรู้

ความจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้ ประชาคมการศึกษา นักการศึกษา นักคิด สถาบันทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหลาย ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ถึงเวลาต้องปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ ของคนไทยทั้งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ และความจำเป็นดังนี้

1) ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย การปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่จะช่วยพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น และสรรพสิ่งทั้งหลาย รู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติอยู่ในความดีงาม รับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เผชิญและสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2) ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย เมื่อสมาชิกของสังคมได้รับการพัฒนาที่มีความตระหนักและจิตสำนึกร่วมกัน คนทุกชุมชนย่อมพร้อมที่จะมีส่วนร่วมไม่เห็นแก่ตัว มีการบริหารจัดการอย่างถูกต้อง ลดความขัดแย้ง ทุกคนรับผิดชอบนำพาสังคมให้ก้าวหน้าด้วยต่างรู้คุณค่าของตนเอง ประเทศไทยจะไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการเมือง การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูประบบเศรษฐกิจ และการปฏิรูปอื่นใด ถ้าไม่ปฏิรูปการศึกษาตรงหัวใจคือ การปฏิรูปการเรียนรู้

3) การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ ยุคโลกาภิวัตน์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับโลกปัจจุบัน ความรู้และสรรพวิทยาการ เดินทางไปถึงที่ต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว ข้อมูลและสารความรู้ต่าง ๆ เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนทุกวัยจึงต้องมีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่รอบตัว ทั้งจากครูคน ครูเครื่องและครูธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

4) การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และสังคมไทย การปฏิรูปการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการเปิดแนวทางใหม่ ๆ

5) ปฏิรูปการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นหัวใจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ ครู อาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่ นโยบายหรือแผนงานที่ใครจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ หรือเปลี่ยนแปลงได้ตามใจชอบ ของบุคคลใด บุคคลหนึ่ง

ด้วยความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ครูและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ต้องทบทวนบทบาทของตนเองว่า การจัดการเรียนการสอนที่ตนกำลังดำเนินการอยู่มีคุณภาพ ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทยและสังคมโลกปัจจุบัน มากน้อยเพียงไร ภายหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทของการ จัดการศึกษามุ่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทุกมิติถึงเวลาแล้วที่เราทุกคนจะร่วมมือพร้อมกัน ปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้

1.3 สาระสำคัญและกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้

จุดหมายสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือการพัฒนาคุณภาพของคนไทยเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ทุกฝ่ายต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนมี โอกาสได้คิด ทำ ทบทวน พิสูจน์ผล แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง พึ่งพาตนเองได้เนื่องจาก ใฝ่หาความรู้ได้เองและใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม

1.3.1 สาเหตุการปฏิรูปการศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้

1) คุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำมาก ก่อนการปฏิรูปการศึกษา ประเทศไทยไม่สามารถที่จะแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ คุณภาพของผู้เรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบการเรียนการสอน การประเมินผลและ คุณภาพของผู้เรียนและผู้สอนมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข อย่างรีบด่วน

2) ความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสทางการศึกษามีมาก ก่อนการปฏิรูป การศึกษาอัตราการกระจายโอกาสทางการศึกษาของคนไทยยังคงกระจุกอยู่ในกลุ่มประชากรเพียง บางกลุ่มและอยู่ในระดับต่ำมากและกลุ่มที่ได้รับโอกาสทางการศึกษานั้นจะเป็นกลุ่มประชากร ที่อาศัยอยู่ในเมืองเป็นส่วนใหญ่

3) ระบบการศึกษาที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมศาสตร์และ วัฒนธรรมจากความต้องการที่จะให้มีการพัฒนาในเรื่องความสามารถของเยาวชนไทย ทั้งด้าน การศึกษา และด้านอื่น ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาความคิดของเยาวชนในการอยู่ ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องปรับปรุง

4) การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ ระบบบริหารจัดการศึกษาเป็นระบบที่รวมอำนาจจากส่วนกลางและก่อให้เกิดความซ้ำซ้อน งานด้านนโยบายไม่มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ไม่เป็นเอกภาพ ทั้งยังไม่มีความเชื่อมโยงกับท้องถิ่นและชุมชน

1.3.2 กระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้

หน่วยงานของรัฐ ทั้งหน่วยงานนโยบายและหน่วยปฏิบัติ มีความพยายามที่จะให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวดประกอบด้วย หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ ให้ยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต หมวด 2 สิทธิหน้าที่ทางการศึกษา หมวด 3 ระบบการศึกษา หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่ละหมวดเป็นองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการจัดการศึกษา เป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.4 การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษามาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เน้นการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน

2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการปฏิรูปการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1-24) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคปัจจุบัน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ โดยมีเงื่อนไขและเวลาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ ปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ปีการศึกษา ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2, 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 4 และ 5 ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ในทุกชั้นเรียน

2.1 ความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้

2.1.1 เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์

2.1.2 มีความคิดสร้างสรรค์ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

2.1.3 มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2.1.4 มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต

2.1.5 รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

2.1.6 มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

2.1.7 เข้าใจประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.8 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

2.1.9 รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

2.2 โครงสร้างหลักสูตรและสาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาชาติ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักการเพื่อเป็นแนวปฏิบัติของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

2.1.1 ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2.1.2 สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ 1. ภาษาไทย 2. คณิตศาสตร์ 3. วิทยาศาสตร์ 4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5. สุขศึกษาและพลศึกษา 6. ศิลปะ 7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8. ภาษาต่างประเทศ สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สองประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็น ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

2.1.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.1.4 มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และแต่ละช่วงชั้น เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนต้องได้รับการศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

2.1.5 เวลาเรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้ ช่วงชั้นที่ 1-2 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง ช่วงชั้นที่ 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-6 ชั่วโมง ช่วงชั้นที่ 4 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

2.3 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้นกำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาเรียนอย่างกว้าง ๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด สถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในทุกชั้นให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดหลักสูตรเป็นรายปี และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดเป็นหน่วยกิตดังนี้

2.3.1 ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และ ปีที่ 4-6 การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรที่จัดขึ้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม

2.3.2 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสามารถความถนัดความสนใจของตนเองและพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว พัฒนาความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้ และทักษะในการดำเนินชีวิต ให้ความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเสริมสร้างสุขภาพส่วนตัวและชุมชน มีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

2.3.3 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิทยาการและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมุ่งมั่นพัฒนาตนเองและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้ ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการ ความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คู่คุณธรรม

2.3 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อ และแหล่งความรู้ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่าและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

2.3.1 จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ป็นสื่อการเรียนรู้

2.3.2 พัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3.3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาคั่นคว่ำของผู้เรียน และสำหรับความรู้ของผู้สอน

2.3.4 ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม หลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2.3.5 ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ในอย่างสม่ำเสมอ

2.3.6 จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา และในชุมชน เพื่อการศึกษาคั่นคว่ำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้

2.3.7 จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น

2.3.8 จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่ความเป็นสากล

3. การจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาจึงต้องมีหลักสูตรของตนเอง คือ หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การเรียนรู้ทั้งหมดและประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3.1 ความเป็นมาของหลักสูตรของสถานศึกษา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 46 – 57) จากการปฏิรูปการเรียนรู้ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสู่สถานศึกษาโดยตรง การบริหารการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่กับการทำงาน

กระทรวงศึกษาโดยอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาลมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม และให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษาแต่ละแห่งจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา

3.2 การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3 ประการ คือ

3.2.1 หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสุขและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจและเร้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด สำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ ประสบการณ์ให้ผู้เรียน และพัฒนาความมั่นใจให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญ ๆ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ได้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็นและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

3.2.2 หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ว่ามีอิทธิพลต่อตัวบุคคลและสังคม หลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค ควรพัฒนาความตระหนัก เข้าใจและยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษาควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคทั้งตัดสินใจแบบมีข้อมูล และเป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบ

3.2.3 การสร้างหลักสูตร หลักสูตรจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการกำหนดวิสัยทัศน์ สถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคต และสถานศึกษาจะต้องปรับตัว ปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคสมัย การออกแบบการเรียนการสอน จากสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สถานศึกษาต้องมอบหมายให้ผู้สอนทุกคนออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3.3 สื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

หลักการและแนวคิดของสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครื่องข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ สื่อที่จะนำมาใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรจะมีลักษณะดังนี้

3.1.1 เน้นสื่อเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทั้งของผู้เรียนและผู้สอน

3.3.2 ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง รวมทั้งนำสื่อที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สื่อเทคโนโลยี คือ สื่อผลิตขึ้นใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่ออื่น ๆ นอกเหนือจากสื่อทั้ง 2 ประเภทนี้ผู้สอนสามารถใช้สื่อบุคคล สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

3.3.3 รูปแบบของสื่อการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดเวลา

ฉะนั้น สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษาจึงไม่จำกัดอยู่เฉพาะหนังสือเรียนเท่านั้น ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้จากสื่อทุกประเภท อย่างไรก็ตาม สื่อที่จะนำมาใช้จัดการเรียนรู้ควรมีความสอดคล้องเนื้อหา และสาระการเรียนรู้ ธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียน

3.4 การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนเพราะแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ ว่า จะจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลอะไรกับผู้เรียน ด้วยวิธีการใดอย่างเป็นระบบ แผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนเป้าหมายของความสำเร็จที่ครูผู้สอนคาดหวังไว้

3.4.1 เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินไปด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระควรมีหลักเกณฑ์ในการจัดทำ ตามแนวทางการจัดหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 31) กล่าวเกี่ยวกับการจัดทำสาระของหลักสูตร นั้นมีขั้นตอนคือ

- 1) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ระบุถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในแต่ละปีหรือภาคนั้น
- 2) กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน
- 3) กำหนดเวลาและหรือจำนวนหน่วยกิต สาระการเรียนรู้ที่ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ระหว่าง 40 – 60 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 4) จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยการนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ มาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยให้ประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลาหรือจำนวนหน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ
- 5) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้
- 6) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา รายปีหรือรายภาคและหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำ กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน

3.4.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2550 :79) กล่าวเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้คือ ผู้สอนวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค และหน่วยการเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ เจตคติและค่านิยมวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนทุกคนต้องทำเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลกับนักเรียน ฉะนั้นสถานศึกษาทุกแห่งต้องให้ความสำคัญและพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครูทุกคน มีการติดตาม และประเมินการใช้แผนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

4. หลักสูตรสถานศึกษากับการกำหนดแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

4.1 ความหมายและความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

4.1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้ คำว่าแหล่งเรียนรู้มีผู้ใช้คำต่าง ๆ กัน เช่น แหล่งวิทยาการ แหล่งสื่อการสอน แหล่งความรู้ เป็นต้น นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 775) ให้คำจำกัดความว่า แหล่ง หมายถึง ถิ่น ที่อยู่บริเวณ ศูนย์รวม บ่อเกิด เรียนรู้ หมายถึง ศึกษาให้รู้ให้เข้าใจ ศึกษาให้ชำนาญ ดังนั้นคำว่า แหล่งเรียนรู้ น่าจะหมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวมความรู้ที่ควรศึกษา ให้รู้ให้เข้าใจให้ชำนาญ

นฤมล ดันธุระเศรษฐี (2533 : 2) ได้ให้ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตเกิดขึ้นตามธรรมชาติ มนุษย์สร้างขึ้นหรือตัวมนุษย์เองซึ่งเป็นบ่อเกิด เป็นศูนย์รวม เป็นสื่อกลางและเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 6) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ทาง วิทยาการและประสบการณ์ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

จากการให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ข้างต้นสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่ให้ความรู้ ซึ่งเป็นได้ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต ซึ่งมีอยู่รอบ ๆ ตัวเรา บุคคลสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจ และฝึกความชำนาญ ซึ่งจะเห็นอยู่ทั่วไป เช่น แหล่งความรู้ในชุมชน แหล่งวิชาการในชุมชน แหล่งทรัพยากรในชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งข้อมูลข่าวสาร

4.1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 29 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ (2533 : 6 - 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ความรู้แก่ผู้สนใจทั้งในด้านการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น การทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การทัศนศึกษา การศึกษานอกระบบ เช่น การทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน การฝึกอาชีพในสถานประกอบการและโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่เป็นทางการหรือการศึกษาตามอัธยาศัยที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การสนทนากับผู้รู้ในสาขาอาชีพต่าง ๆ การอ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ การเข้าชมศาสนสถาน โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

สุวรรณิ ยะหะกร (2544 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ในอดีตไม่มีระบบโรงเรียนและในเวลาต่อมามีโรงเรียนแต่มีคนจำนวนหนึ่งไม่ได้เข้าเรียน คนเหล่านั้นก็สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้เพราะเขาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบตัวซึ่งได้แก่ ครอบครัว ชุมชน การทำมาหากิน และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมากมายลึกซึ้งและเป็นจริงเป็นจังได้จากแหล่งเรียนรู้ เช่น มนุษย์สามารถเรียนรู้จากชุมชนในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคน ประวัติ ประเพณีพิธีกรรม ศาสนา วัฒนธรรม การทำมาหากิน เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนในชุมชน ฯลฯ ลักษณะที่มนุษย์เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้เป็นลักษณะที่มนุษย์ต้องใช้การสังเกต ต้องใช้การคิดพิจารณาอย่างลึกซึ้ง จึงจะเกิดการเรียนรู้ และต้องเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตและเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ไว้ในมาตรา 25

จากคำกล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ พอสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการศึกษา การเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอจะทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้

4.2 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

มีบุคคลหลายท่านจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์ (2533 : 13) จำแนกประเภทแหล่งวิทยาการในชุมชน แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

1. แหล่งวิทยาการในชุมชนประเภทบุคคล ความรู้ของบุคคลในชุมชน
2. แหล่งวิทยาการในชุมชนประเภททรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม
3. แหล่งวิทยาการในชุมชนประเภทสื่อ สื่อความรู้ทั้งวัสดุและอุปกรณ์
4. แหล่งวิทยาการในชุมชนประเภทวัตถุและอาคารสถานที่ มีอยู่มากมาย

ทั่วไป เช่น โบราณสถาน สถานประกอบการธุรกิจ ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์และอุทยานฯลฯ สุวิทย์ และ อรทัย มูลคำ (2544 : 160) จำแนกแหล่งเรียนรู้ตามคุณลักษณะทั้งภายในและภายนอกออกเป็น 2 ประเภท กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคลากร ประกอบด้วยบุคลากรทั้งภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา ซึ่งมีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาวิชาชีพ แต่ที่น่าสนใจไปกว่านั้นที่ส่วนใหญ่เรามองข้ามไปคือบุคลากรในสถานศึกษานั้น ๆ เองที่มีความชำนาญ ความรู้ หรืออาชีพ ที่ทำอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารครูและนักเรียน

2. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่ที่มีความหมายรวมถึงตัวอาคาร สถานที่ ตำรา หนังสือ เอกสาร ตลอดจนโสตทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในสถานที่นั้นด้วยแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมีอยู่ทั้งในและนอกสถานศึกษา

ไพรัช วังช่วย (2548 : 14) จำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้เป็น 3 ประเภทคือ

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ผู้มีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ
2. แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำต่าง ๆ ต้นไม้ ภูเขา
3. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้าง เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ

คำริ บุญชู (2549 : 28) ประเภทแหล่งเรียนรู้เป็น 4 ประเภทคือ

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล
2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น
3. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ
4. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ

จากคำกล่าวของบุคคลที่กล่าวข้างต้นเกี่ยวกับประเภทของแหล่งเรียนรู้ สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้สามารถแบ่งเป็นประเภท ตามลักษณะการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการศึกษาหาความรู้ คือ แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ประเภทวัตถุและสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับอาชีพและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษานอกระบบ

แหล่งเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา และสิ่งที่สามารถทำให้แหล่งเรียนรู้สามารถนำมาใช้ในการจัดการศึกษา อย่างมีคุณภาพและประสบความสำเร็จต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน คือ

4.3.1 ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และตอบสนองต่อการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 7) กล่าวถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่สมบูรณ์มีคุณภาพและเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง รมรณรงค์ให้โรงเรียนพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีนิสัยรักการเรียนรู้อย่างจริงจังดำเนินการให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้หลายวิธีไว้ในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างครบครัน ให้สนองความต้องการของนักเรียน หลักสูตรชุมชนและสังคม ดำเนินการนิเทศติดตามและประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกปีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 (2542 : 9 – 10) กล่าวถึงการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน การเรียนรู้ในยุคใหม่ไม่ได้ผูกขาดอยู่ในห้องเรียนหรือในโรงเรียน โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน หรือในอาคารเรียนให้มาก โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการกิจกรรม ห้องสมุด และ แหล่งเรียนรู้นอกอาคาร โดยเฉพาะภายในบริเวณโรงเรียนจะมีแหล่งเรียนรู้มากมาย เช่น ต้นไม้ สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์และอื่น ๆ อีกมากมาย ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำแหล่งเรียนรู้รอบ ๆ สถานศึกษามาใช้ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหาและสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อให้การใช้แหล่งเรียนรู้มีประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับนำไปใช้ครั้งต่อไป จำเป็นต้องมีการประเมินผลการใช้ทุกครั้ง ซึ่งสามารถประเมินได้จาก ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อมูลนำมาพิจารณา ปรับปรุงการใช้แหล่งเรียนรู้ในครั้งต่อไป

4.3.2 ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้

ความหมาย การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ จะเรียนจากแหล่งเรียนรู้ประเภทใดก็ตามคือการนำข้อมูลที่ผ่านการประเมิน แล้วมาทำการประมวลข้อมูลเพื่อตอบปัญหา หรือตอบคำถามที่ต้องการหาคำตอบ ด้วยตัวผู้เรียนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้ใหม่ ด้วยตนเอง

1) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การเรียนรู้ของมนุษย์ได้รับการศึกษาและวิจัยมาตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งวิวัฒนาการมาถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งมีทฤษฎีที่กล่าวถึงคือ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีการพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจต์และวิกอ์ทสกี เป็นรากฐานที่สำคัญของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเพียเจต์เชื่อว่าทุกคนจะมีการพัฒนาเชาว์ปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์และจากประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อม

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2549 : 105) กล่าวเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งความรู้ตามสภาพที่เป็นจริง เช่น แหล่งข้อมูลจากบุคคล ที่เกี่ยวข้องจริงกับเรื่องที่เรียน หรือแหล่งข้อมูลที่เป็นสถานที่จริงของเรื่องที่เรียน ผู้เรียนจะต้องนำข้อมูลมาสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงต้องใช้กระบวนการคิดซึ่งเป็นการคิดระดับสูง เช่น กระบวนการคิดไตร่ตรอง คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ คิดสร้างสิ่งใหม่ การเรียนตามสภาพจริงนี้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายต่อชีวิต เพราะความจริงไม่ใช่สถานการณ์จำลอง

2) หลักการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้

สุนน อมรวิวัฒน์ (2544 : 10) ได้กล่าวว่า ในการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้แหล่งเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพื้นฐาน คือ

- (1) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้กับทุกคนในทุกสถานที่ ทุกเวลา
- (2) แหล่งเรียนรู้มีอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นองค์กรจัดตั้ง สถาบันในชุมชน วิถีชีวิตการทำมาหากิน ประเพณี พิธีกรรมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- (3) การเรียนรู้ที่ดีเกิดขึ้นจากที่ทุกฝ่ายสร้างเครือข่ายของการเชื่อมโยง ประสบการณ์ เกิดสังคมการเรียนรู้และสังคมคุณธรรม
- (4) การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และธรรมชาติเป็นกระบวนการที่มีความสุข สร้างสรรค์ความคิดและประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณภาพ

3) ระดับของการศึกษากับลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้

Deighton (1971) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับระดับการศึกษาของเด็กนักเรียนในการพิจารณาพาไปทัศนศึกษาไว้ดังนี้

ระดับประถมศึกษา ควรจะเป็นการทัศนศึกษาโดยการเดินภายในโรงเรียน หรือสถานที่ใกล้เคียง หรืออาจจะเดินทางโดยใช้รถยนต์เป็นครั้งคราว สถานที่ที่ควรไปศึกษาได้แก่ โรงงานทำขนม โรงงานน้ำอัดลม สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ อนุสาวรีย์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะและสถานที่ทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ ที่น่าสนใจในชุมชน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาเกี่ยวกับรัฐสภา พิพิธภัณฑสถาน โครงการที่เป็นแหล่งธรรมชาติ สถานที่อื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนประวัติศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สังคมและวัฒนธรรม

4) กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้

Kobuta และ Olstad(1991) : Boisvert และ Slez (1995) : Griffin และ Symington (1997) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์คือ Griffin และ Symington (1997) การวิจัยกระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้ ได้ทำการศึกษายุทธวิธีที่ครูใช้ในการพานักเรียนไปพิพิธภัณฑสถานและศูนย์วิทยาศาสตร์จากการสังเกตครู พบว่า ยุทธวิธีที่ครูใช้จะเป็นการให้งานทำ การเชื่อมโยงการเรียนกับบทเรียนมีน้อย และแนะนำให้มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑสถาน

5) ประโยชน์ในการศึกษาแหล่งเรียนรู้(ทัศนศึกษา)

The Atlanta Community High Schools (1953) ได้กล่าวถึงประโยชน์ในการจัดกิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ (ทัศนศึกษา) ดังนี้ ช่วยเชื่อมโยงชีวิตในโรงเรียนกับชีวิตภายนอกที่เป็นจริง นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ช่วยทำให้การเรียนการสอนแจ่มชัด ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในชุมชน ช่วยให้ฝึกฝนการสังเกตอย่างหลักแหลม ถี่ถ้วน ช่วยให้เข้าใจ และรู้แหล่งวิชาการที่แท้จริง ช่วยทำให้วิชาที่สอนในโรงเรียนสมบูรณ์ขึ้น

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่าการศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป็นการเดินทางไปศึกษาในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน อาจจะเป็นเรื่องใด ๆ ก็ได้ ตามสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนที่คาดหวังที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้ นอกจากจะพิจารณาสถานที่เหมาะสมกับเนื้อหาแล้ว ต้องคำนึงถึงระดับของผู้เรียนด้วย ในการนำมาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่เหมาะสมตามวัย จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะสถานการณ์ที่เป็นจริงซึ่งมีอาจจะทดแทนได้ด้วยการสมมุติหรือการจำลองแบบ

4.3.3 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำหน้าที่และแสดงบทบาทต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ดังนี้

1) บทบาทผู้บริหารมีความสำคัญเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการจัดหาจัดสร้างหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และประสบการณ์การจัดและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน กำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ปรีชา คัมภีรปกรณ (2538 : 54 – 58) กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้หรือกล่าวเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับเครือข่ายการเรียนรู้ ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นตัวแทนของสถาบัน ผู้บริหารควร กำหนดนโยบายของสถาบันการศึกษาในส่วนที่เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติต่อการสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการศึกษาที่รับผิดชอบ ให้ข้อมูลสถาบันการศึกษาของตนแก่เครือข่ายอื่นเพื่อการดำเนินงานร่วมกัน ประสานงานในการดำเนินงานเครือข่ายการเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นิเทศและติดตามการดำเนินงานของเครือข่ายการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ ประเมินและพัฒนาเครือข่ายที่รับผิดชอบให้มีความพร้อมในการให้บริการ

2) บทบาทของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2549 : 82) กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษา ในการวางแผนและแนะนำแหล่งข้อมูล เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้กำกับติดตามและประเมินผล การดำเนินงานสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษานั้น ผู้สอนจะต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ในการจัดการศึกษา ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนรวมในการพัฒนาการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจระหว่างกัน ผู้สอนจะต้อง จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีวิธีสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบกับประสบการณ์ตรง ทำให้มีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้และทักษะบางประการในการปฏิบัติงาน วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีหลายวิธี ที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ การสอนโดยให้ผู้เรียนได้ศึกษานอกสถานที่ สร้างสื่อการสอนที่เร้าความสนใจแก่ผู้เรียน ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมในบรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตรย่อมเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ ผู้สอนต้องพัฒนางานของตนเอง แสวงหาความรู้และประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

3) บทบาทของผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียน คู่มือนักเรียน โรงเรียน สิกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) (2549 : 64) ปัจจุบันผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ๆ ซึ่งคำว่า “เครือข่าย” ได้ถูกนำมาใช้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อที่จะให้เกิดความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครอง กับ สถานศึกษาโดยให้ความร่วมมือเพื่อการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและสถานศึกษา และเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน ให้เกิดการแลกเปลี่ยน ความรู้และประสบการณ์และแนวคิดระหว่างผู้ปกครองครูและนักเรียนในสถานศึกษา เป็นการ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ปัจจุบันผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในฐานะการเข้ามา มีบทบาทใน ในฐานะการสร้างความร่วมมือ แนวร่วมและการมีส่วนร่วมเรื่องแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีส่วน สำคัญอย่างยิ่ง เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ สิ่งที่ผู้ปกครองควรทำอย่างยิ่งคือการเสนอแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ ผู้ปกครองอาศัยอยู่ ผู้ปกครองสามารถรวมกลุ่มกับผู้ปกครองด้วยกันสำรวจ คัดเลือก แหล่งเรียนรู้ บุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่เป็นวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้กับนักเรียนที่เป็นบุตรหลานของ ผู้ปกครอง หรือแหล่งเรียนรู้ประเภทอื่น เพื่อเสนอกับ โรงเรียนในการนำแหล่งเรียนรู้นี้มาใช้เพื่อเป็น ประโยชน์ในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองสามารถให้ความสนับสนุนนักเรียนในความปกครองให้ เป็นผู้แสวงหาความรู้จากสื่อที่มีอยู่รอบ ๆ ตัว กระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของ แหล่งเรียนรู้สามารถเรียนได้ตลอดเวลาไม่อยู่เฉพาะในห้องเรียน

4) บทบาทของนักเรียนที่เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ พิมพ์พันธ์ เฉชะอุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2549 : 82) ได้กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ใฝ่เรียน และใฝ่รู้ ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร และผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้า เป็นผู้ ประเมินและตัดสินใจ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ จากคำกล่าวข้างต้น นักเรียนต้องตระหนักถึง ความสำคัญและความจำเป็นของแหล่งเรียนรู้ รู้จักแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ศึกษาค้นคว้าตามความ ถนัดตามความสนใจ มีความกระตือรือร้น รักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และรักการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเอง นักเรียนต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีลักษณะการเป็นผู้แสวงหาความรู้ และฝึกทักษะการ คิด การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นักเรียนต้องเป็นผู้เรียนรู้ที่อยู่ตลอดเวลาทั้งในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน

บทบาทของบุคคลเกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการ จัด การศึกษาของชาติ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมให้ นักเรียนได้มีโอกาสได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนมีความถนัดและสนใจ การดำเนินงานของโรงเรียนใน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำแหล่งเรียนรู้ มาร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน

4.3.4 กระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้โดยเริ่มตั้งแต่ การดำเนินงานการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ การปฏิบัติการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การปฏิบัติเป็นมาตรฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน

จิราภรณ์ ศรีสุวรรณวิเชียร (2546 : 15- 20) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานการนำแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

1) การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ (PLAN) การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนและครูผู้สอนใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่นร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือมอบหมายให้คณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นดำเนินการเพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรของโรงเรียนจัดทำสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น จัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

2) การปฏิบัติการใช้แหล่งเรียนรู้ (DO) การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น ต้องมีการเตรียมการ ควรดำเนินการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจรายละเอียดของแผนงานการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดรายละเอียดการดำเนินงาน จัดหางบประมาณ จัดเตรียมเอกสารประกอบการศึกษา

3) การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ (CHECK) วิธีและหลักการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้นั้น ต้องอาศัยข้อมูลที่รวบรวมไว้ ใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี เช่นการประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อประกอบการวางแผนและโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ วิธีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้สามารถประเมินได้ 3 ลักษณะคือ การประเมินก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้ การประเมินหลังการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือประเมินอาจใช้เป็นแบบสอบถามครูผู้สอน แบบสอบถามนักเรียน

4) การปฏิบัติเป็นมาตรฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียน (ACTION) แหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้าแล้วจะช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

กระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โรงเรียนควรมีขั้นตอน การใช้แหล่งเรียนรู้ และมีลำดับขั้น คือ ขั้นสำรวจและศึกษาในการใช้แหล่งการเรียนรู้ ขั้นการวางแผนใช้แหล่งวิชาการหรือแหล่งเรียนรู้ ควรวางแผนก่อนการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำหลักสูตรการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นการใช้แหล่งเรียนรู้ ครูผู้สอนทุกคนควรร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและใช้แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ขั้นประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ประเมินหลังจากจัดกิจกรรมโดยประเมินจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อมูลมาพิจารณาปรับปรุงการใช้แหล่งเรียนรู้

4.3.5 องค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก และมีสิ่งที่ควรพิจารณาคชกร ธิปัตติ (2530 : 174 -176) กล่าวเกี่ยวกับการนำนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการ กล่าวเกี่ยวกับเงื่อนไขของเจ้าของสถานประกอบการด้านเวลาการฝึกงานอาชีพของนักเรียน เรื่องเวลาในการฝึกงานควรเป็นเปิดเรียนปกติ คือวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ วันละ 6 – 8 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายในการฝึกนั้นผู้เข้ารับการอบรมไม่ควรเสียค่าใช้จ่าย สถานที่ในการฝึกงานของนักเรียนควรสะอาดปลอดภัย การประเมินผลการฝึกงาน ควรมอบให้ครูและเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการเป็นผู้ประเมิน อุไรวรรณ บุญอุรุพิชญ์ (2544 : 100 - 101) กล่าวเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มแนวคิด หลักปฏิบัติ เทคโนโลยีชาวบ้านและกลุ่มการประกอบอาชีพ ปัญหาที่พบได้แก่ปัญหาระยะเวลาในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของปราชญ์ท้องถิ่น นักเรียนขาดความสนใจ งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ และควรใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนควบคู่กับการสอน ณรงค์ ก่องแก้ว (2541 : 55) กล่าวเกี่ยวกับ ปัญหาการนำแหล่งวิทยากรท้องถิ่นมาใช้ คือขาดงบประมาณสนับสนุนให้มีการนำแหล่งวิทยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อนงค์พรรณ หัตถมาศ (2542 : บทคัดย่อ) กล่าวเกี่ยวกับปัญหาการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น คือ ขาดงบประมาณสนับสนุน บุคคลที่เป็นทรัพยากรเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ อยู่ห่างไกลจากโรงเรียน และบุคลากรที่เป็นวิทยากรไม่มีเวลาว่างพอ และแหล่งวิทยากรมีจำนวนจำกัด

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวจึงได้นำข้อมูลมารวบรวมเพื่อใช้เป็นข้อพิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ

1. ขนาดของแหล่งเรียนรู้ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่ขนาดของแหล่งเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้ที่จะนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ควรศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน ซึ่งแบ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่ มีเนื้อที่กว้างขวาง มีพนักงานประมาณ 100 คน แหล่งเรียนรู้ขนาดกลาง มีเนื้อที่ไม่กว้างมากนัก พนักงานประมาณ 50 คน หรือขนาดเล็ก มีพนักงานตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับนักเรียนที่จะไปศึกษาแหล่งเรียนรู้
2. ประเภทของแหล่งเรียนรู้ ต้องเลือกแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในการศึกษา แหล่งเรียนรู้แต่ละครั้ง เช่นแหล่งเรียนรู้ประเภท บุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ วัตถุและอาคาร สถานที่ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระในการศึกษาแหล่งเรียนรู้แต่ละครั้ง
3. สภาพของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เอกชนเป็นเจ้าของ รัฐบาลเป็นเจ้าของ รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ

4. ระยะเวลาในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ในการศึกษาแหล่งเรียนรู้แต่ละครั้งนั้น ต้องพิจารณาในการใช้เวลาให้เหมาะสม แต่ละครั้ง/แต่ละแห่ง เช่น 2 - 3 ชั่วโมง 4 ชั่วโมง 5 ชั่วโมง หรือมากกว่า 5 ชั่วโมง
 5. ระยะทางในการเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ระยะทางห่างจากโรงเรียนถึงแหล่งเรียนรู้ ควรนำระยะทางและระยะเวลาที่ใช้มาพิจารณาตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้เช่นระยะทางไกล 2 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 20 นาที ระยะทางไกล 20 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 30 นาที ระยะทางไกล 60 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ระยะทางไกล 100 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 1.30 ชั่วโมง
 6. การเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ค่าใช้จ่ายต่อคน/ครั้ง ควรเป็นเท่าไร เช่น 50 - 100 บาท 100 - 200 บาท 200 - 500 บาท หรือมากกว่า 500 บาทขึ้นไป
 7. ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น โรงเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรือ ผู้ปกครองนักเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรือ โรงเรียน และผู้ปกครองร่วมกันสนับสนุนค่าใช้จ่าย หรือแหล่งเรียนรู้เป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่าย
 8. ช่วงเวลาที่ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ช่วงเวลาใดเหมาะสมกับการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ เช่นระหว่างวันปิดภาคเรียนที่ 1 หรือระหว่างวันปิดภาคเรียนที่ 2 หรือระหว่างวันปิดภาคเรียน วันหยุด เสาร์ อาทิตย์ หรือระหว่างวันเปิดภาคเรียนปกติ
 9. การประเมินผลศึกษาแหล่งเรียนรู้ ใครเป็นผู้ประเมิน เช่น นักเรียนประเมินตนเองก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้ หรือครูเป็นผู้ประเมินผลนักเรียนก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้ หรือ วิทยากรเป็นผู้ประเมินนักเรียนก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้ วิทยากร ครู และนักเรียน เป็นผู้ประเมินผลนักเรียนร่วมกันก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้
- การศึกษาแหล่งเรียนรู้เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ดำเนินงานด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ ควรมีการพิจารณาองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โดยให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ การตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน ก่อให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

4.4 การจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์)

4.4.1 แนวการจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) โรงเรียนตั้งอยู่เลขที่ 567 ถนนสรองประภา แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และเป็นแกนนำในการให้บริการและพัฒนาชุมชน มีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกโรงเรียน แนวการจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่ ถือว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ทำให้เกิดความยุ่งยากหลายด้าน ฝ่ายบริหารให้ความสำคัญกับการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยให้การสนับสนุนครูที่สามารถนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ แต่ยังขาดการพัฒนาครูที่ไม่ได้นำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รายงานการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) (2548 : 2)

4.4.2 ผลการจัดการแหล่งเรียนรู้ในช่วงที่ผ่านมา มีครูบางกลุ่มสาระเห็นความสำคัญของการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไรก็ตามในคลุ่มสภระนั้นยังขาดการร่วมมือร่วมใจกันขาดการบูรณาการในการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ร่วมกัน คือต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างเขียนโครงการเกี่ยวกับการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ ทำให้การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ไม่สามารถทำได้ทุกระดับชั้น ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้และนักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นักเรียนได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้เป็นบางกลุ่มและเป็นส่วนน้อย

4.4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ ครูยังคงสอนแบบเดิมๆ ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ยังเน้นการสอนแบบเนื้อหา ขาดการสนับสนุนในเรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้มีน้อยไม่เป็นระบบ ขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานความร่วมมือจากชุมชน ขาดความสนับสนุนที่จริงจังจากฝ่ายบริหารของโรงเรียน

4.4.4 แผนงานและโครงการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้นั้น โรงเรียนได้มีการประชุมฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีวิธีการใดบ้างเพื่อให้สามารถนำแหล่งเรียนรู้มาใช้กับนักเรียนทุกคนในโรงเรียนอย่างเสมอภาค โดยมีการเสนอให้มีการจัดเป็นระดับชั้นในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ทั้ง 6 ระดับ และทุก ๆ ปีการศึกษา โดยเรื่องที่ศึกษาแหล่งเรียนรู้นั้นสามารถบูรณาการได้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และโรงเรียนสนับสนุนและดำเนินการทุกชั้นตอน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนเป็นนโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา และนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลปัจจุบัน รัฐได้ตระหนักและส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งเรียนรู้มีดังนี้

นิยม ชูชื่น (2526 : 103 - 104) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจและการใช้แหล่งวิชาการชุมชนจังหวัดสงขลา ประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการนำแหล่งวิชาการชุมชนมาใช้ประกอบการสอนอย่างจริงจัง ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งวิชาการชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ การที่จะใช้วิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่งเพียงอย่างเดียวไม่เร้าความสนใจของนักเรียน ครูผู้สอนจึงควรพิจารณาใช้แหล่งวิชาการชุมชนมาประกอบการสอน ถึงแม้การนำแหล่งวิชาการชุมชนมาใช้ประกอบการสอนจะมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง ถ้าหากมีการปรึกษากับผู้บริหารเพื่อหาทางแก้ไขและมีการประสานงานที่ดีกับเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งวิชาการชุมชน ครูควรร่วมมือกันวิเคราะห์หลักสูตร วางแผนการสอนและกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนเพื่อการนำแหล่งวิชาการชุมชนมาใช้ประกอบการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อรทัย จันทรสถาพร (2529 : 107) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาคหกรรมศาสตร์จากแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรอำนวยความสะดวกในการเดินทางและความปลอดภัย โน้มน้าวใจให้ครูทุกคนให้ความร่วมมือในการนำนักเรียนไปใช้แหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ และควรอธิบายจุดประสงค์ในการฝึกงานให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้ผู้ปกครองร่วมมือในการส่งนักเรียนไปใช้และฝึกงานจากแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ ควรมีการชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการเข้าใจในสภาพการเรียน การสอนที่ต้องอาศัยแหล่งประกอบการ ควรกำหนดแหล่งฝึกงานที่สะดวกในการคมนาคม

ประกอบ ใจมั่น (2539 : 316 - 317) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษา สภาพ ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนในโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดการให้การฝึกอบรม หรือออกไปนิเทศ ติดตาม ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน

คำถ้อย (2544 : 12) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคเกิดจาก โรงเรียนขาดความพร้อมในการดำเนินงาน ด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์และประสานความร่วมมือจากชุมชน ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนมีน้อยไม่เป็นปัจจุบัน นโยบาย และเป้าหมายการวางแผนและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรไม่ชัดเจน บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ไม่มีระบบการติดตาม ตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน บุคลากรไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู ตลอดจนผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้

จิราภรณ์ ศรีสุวรรณวิเชียร (2546 : 53) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า รัฐบาลควร ส่งเสริมให้ โรงเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยเฉพาะการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล โรงเรียนควรเชิญ บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่นครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน มาร่วมวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นร่วมกัน และอาจจะสอนแบบบูรณาการ หรือจัดเวลาเรียนให้ สามารถยืดหยุ่นได้ ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้แหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะเป็นที่ยอมรับของสังคม

ศิริพร ภูมิพันธ์ (2547 : 64) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่ง เรียนรู้ในชุมชน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ มากที่สุด โดยให้เหตุผลว่า ได้ศึกษาจากของจริงเป็นประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้จากผู้รู้โดยตรง และเป็นกิจกรรมที่สนุก และได้เสนอแนะ ให้มีการเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมและสถานที่ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการเลือกแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผู้สอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมของ สถานที่ในการจัดกิจกรรม การเดินทาง และความปลอดภัยของผู้เรียน การเลือกแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ ใกล้กับโรงเรียนจะช่วยลดปัญหาของระยะเวลา และค่าใช้จ่าย ในกรณีที่แหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่ กลางแจ้งผู้สอนควรเลือกระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับฤดูกาล โดยเฉพาะในฤดูฝนซึ่ง อาจจะเป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ได้

โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ (2546 : 102 - 103) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า เรื่องการคมนาคม ไม่สะดวกมากที่สุด ไม่มีงบประมาณสนับสนุน เจ้าของภูมิปัญญาไม่มีเวลามาสอน บุคลากร ครู ไม่มีความรู้และไม่เห็นความสำคัญของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรผู้บริหาร ไม่ให้การสนับสนุนและไม่มีความรู้ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

สันติชัย เสมือนใจ (2547 : 155 - 156) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน และเกษตรกร ที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรในท้องถิ่น เพื่อจัดการเรียนรู้วิชา เกษตรกรรม ผลการวิจัยพบว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรในท้องถิ่น เพื่อจัดการเรียนรู้วิชา เกษตรกรรม ถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับนักเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง ฉะนั้นเห็นควรให้โรงเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กับการศึกษาให้ เต็มที่ สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจังเพราะอาจจะมีส่วนทำให้เยาวชนหันมา สนใจอาชีพเกษตรกันมากขึ้น และส่งผลถึงการเกษตรของชาติในอนาคต ที่มุ่งหวังให้ประเทศไทย เป็นแหล่งอาหารของโลก

ณัฐฉิณี เดชผล (2547 : 50 - 51) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนา กระบวนการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แหล่งเรียนรู้ที่กระบวนการคิดวิเคราะห์และส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการ เรียนจากการใช้แหล่งเรียนรู้พบว่าการวิจัยมีปัญหาค่าค้างถึง การทำกิจกรรมโดยใช้แหล่ง เรียนรู้ควรให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมให้มากและทั่วถึง กระตุ้นให้นักเรียนได้ร่วม อภิปราย แสดงความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์หาข้อประเด็น จุดด้อย จุดเด่น เรื่องที่ศึกษา ในขณะที่ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูควรให้กำลังใจ ให้แรงจูงใจ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจทำงานและมีส่วน ร่วมแสดงความคิดเห็นในขณะที่ทำกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ควรมีครูอื่น ๆ ร่วมบูรณาการเรียนการสอน วิชาอื่น ๆ

ไพรัช วังช่วย (2548 : 91 - 92) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของ ผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัด ประสพการณ์การเรียนการสอนโดยให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม จัดทำทะเบียนคุมแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาเพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทราบ มีการกำหนดการใช้ไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล ตลอดจนแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน ครูผู้ปฏิบัติการสอน 85 คน นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 824 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 944 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร 35 คน กลุ่มครู 35 คน กลุ่มนักเรียน 100 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 170 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดจำนวนตามตารางเคร็ชชีและมอร์แกน และการสุ่มแบบเจาะจง ตามจำนวนที่กำหนด

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะของเครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) แบบสอบถาม ชนิดปลายเปิด

2.2 การพัฒนาเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสร้าง เครื่องมือวิจัยและศึกษาจากเครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

2.2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น นักเรียนเป็นสำคัญ

2.2.3 กำหนดประเด็นคำถามสำหรับแบบสอบถามแต่ละตอน

2.2.4 ร่างเครื่องมือแบบสอบถาม แล้วนำเครื่องมือฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ นำไปปรับปรุงแก้ไข และนำให้อาจารย์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงก่อนนำเครื่องมือให้ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .98

2.2.5 ปรับแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เพื่อดำเนินการขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง ผู้บริหาร ครูผู้สอน และ นักเรียน โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์)

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถาม ที่แจกมีจำนวน 170 ชุด ได้รับคืนจำนวน 170 ชุด แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็น ร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้ค่าสถิติดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ค่าความถี่และค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สীগัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใช้ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ซึ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 114-115) ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด/มีการปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก/มีการปฏิบัติที่มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง/มีการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย/มีการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด/มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สীগัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

(One - Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

4.4 การวิเคราะห์ปัญหา และข้อเสนอแนะ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สীগัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการแจกแจงความถี่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่เอื้อในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้

2.1 ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สถิติบรรยาย ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏในตารางที่ 4.2 - 4.6

2.2 เปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ด้วย (One Way ANOVA) ดังปรากฏในตาราง 4.7 – 4.11

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สถิติบรรยาย ด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 4.12

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยใช้สถิติบรรยาย ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 4.13 – 4.14

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน (N = 170)	ร้อยละ (100.00)
เพศ	ชาย	51	30.00
	หญิง	119	70.00
รวม		170	100.00
สถานภาพของผู้ตอบ			
	ผู้บริหาร	35	20.59
	ครูผู้สอน	35	20.59
	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	32	18.82
	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	35	20.59
	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	33	19.41
รวม		170	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70.00) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 30) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร (ร้อยละ 20.59) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 20.59) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 18.82) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 20.59) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 19.41)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้

2.1 ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัย
ที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน
(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ		
	X	S.D.	ระดับ
1. ด้านกระบวนการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.56	0.94	มาก
2. ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้	3.42	1.01	ปานกลาง
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	3.51	0.98	มาก
4. ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้	3.52	0.99	มาก
เฉลี่ยรวม	3.50	0.98	มาก

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 2 ในภาพรวมมีความเห็นด้วยคือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.50$, $S.D. = 0.98$)
เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของกลุ่ม
ผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน โดยเรียงตามลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านกระบวนการ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($X = 3.56$, $S.D. = 0.94$) ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้
($X = 3.52$, $S.D. = 0.99$) ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ ($X = 3.51$,
 $S.D. = 0.98$) และด้านลักษณะการจัดการสอนของแหล่งเรียนรู้ ($X = 3.42$, $S.D. = 1.01$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานคร์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ		
	X	S.D.	ระดับ
1. สำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียน	3.36	0.95	ปานกลาง
2. จัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	3.36	0.93	ปานกลาง
3. จัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้โดยศึกษาจากหลักสูตรที่เปิดสอน	3.36	0.92	ปานกลาง
4. กำหนดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน	3.53	0.98	มาก
5. คัดเลือกแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น	3.36	1.04	ปานกลาง
6. วางแผนคัดเลือกและประสานงาน แหล่งเรียนรู้ภายนอก วิทยากรในชุมชนให้ความรู้กับนักเรียน	3.53	0.86	มาก
7. ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ให้ครู นักเรียนผู้ปกครอง และชุมชนทราบและตระหนักในความสำคัญ	3.50	0.98	มาก
8. มอบหมายให้กลุ่มสาระกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนได้	3.50	0.91	มาก
9. มอบหมายให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ได้	3.51	0.97	มาก
10. โรงเรียน และ ครูผู้สอน ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	3.63	0.88	มาก
11. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้สามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทุก ๆ ปี	3.57	1.11	มาก
12. โรงเรียนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.47	0.98	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.47	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมมีความคิดเห็นด้วยหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.47$, $S.D. = 0.96$) เมื่อจำแนกเป็นประเด็นพบว่าโรงเรียนและครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.63$, $S.D. = 0.88$) รองลงมาได้แก่ โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้สามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทุก ๆ ปี ($X = 3.57$, $S.D. = 1.11$) โรงเรียนวางแผนคัดเลือกและประสานงาน แหล่งเรียนรู้ ภายนอก วิทยากรในชุมชนให้ความรู้กับนักเรียน ($X = 3.53$, $S.D. = 0.86$) โรงเรียนกำหนดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ($X = 3.53$, $S.D. = 0.98$) ส่วนประเด็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด โรงเรียนจัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้โดยศึกษาจากหลักสูตรที่เปิดสอน ($X = 3.36$, $S.D. = 0.92$) โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ($X = 3.36$, $S.D. = 0.93$) โรงเรียนสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียน ($X = 3.36$, $S.D. = 0.95$) และโรงเรียนคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น ($X = 3.36$, $S.D. = 1.04$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัดนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้

ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ		
	X	SD.	ระดับ
1. อธิบายวัตถุประสงค์ เป้าหมายเกี่ยวกับ แหล่งเรียนรู้ ให้ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนทราบ	3.37	0.95	ปานกลาง
2. แจ้งให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ช่วยสืบค้น “ปราชญ์ชาวบ้าน” ที่เหมาะสมมาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน	3.32	0.93	ปานกลาง
3. นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกทุกระดับชั้น	3.39	0.92	ปานกลาง
4. แต่งตั้งบุคลากรเพื่อคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ภายนอก ที่เหมาะสมในการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	3.39	0.98	ปานกลาง
5. แต่งตั้งบุคลากรเพื่อจัดแหล่งเรียนรู้ภายในที่เอื้อต่อ การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ	3.46	1.04	ปานกลาง
6. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากวิทยากร และ แหล่งเรียนรู้ เป็นประจำทุกปีการศึกษา	3.64	0.86	มาก
7. มอบหมายให้ครูทุกคนบันทึกแหล่งเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาและกิจกรรม ลงในสื่อของแผนการจัดการเรียนรู้	3.51	0.98	มาก
8. โรงเรียนจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอน นำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.39	0.91	ปานกลาง
9. ควรมีป้ายประชาสัมพันธ์ กำหนด วัน เวลาและสถานที่ ที่จะนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	3.61	0.97	มาก
10. จัดทำแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน และ แหล่งเรียนรู้ ภายนอก เพื่อให้ผู้ใช้บันทึกเพื่อเก็บเป็นข้อมูลสถิติการใช้แหล่งเรียนรู้	3.43	0.88	ปานกลาง

11. มอบให้ทุกกลุ่มสาระประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกปีการศึกษา เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	3.45	1.11	ปานกลาง
12. นำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้มาพิจารณาเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.41	0.95	ปานกลาง

เฉลี่ยรวม	3.45	0.96	ปานกลาง
-----------	------	------	---------

จากตารางที่ 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมมีความคิดเห็นด้วยหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.45$, $S.D. = 0.96$) เมื่อจำแนกเป็นประเด็นพบว่า โรงเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากวิทยากร และ แหล่งเรียนรู้ เป็นประจำทุกปีการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.64$, $S.D. = 0.86$) รองลงมาเป็นประเด็น โรงเรียนควรมีป้ายประชาสัมพันธ์ กำหนดวัน เวลาและสถานที่ ที่จะนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก ($X = 3.61$, $S.D. = 0.97$) ประเด็น โรงเรียนมอบหมายให้ครูทุกคนบันทึกแหล่งเรียนรู้ ที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาและกิจกรรม ลงในสื่อของแผนการจัดการเรียนรู้ ($X = 3.51$, $S.D. = 0.98$) ส่วนประเด็น โรงเรียนแจ้งให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ช่วยสืบค้น “ปราชญ์ชาวบ้าน” ที่เหมาะสมมาถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.32$, $S.D. = 0.93$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งเรียนรู้

ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ		
	X	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุน การจัดหา จัดสร้าง หรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.47	0.99	ปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ประสบการณ์ การใช้แหล่งเรียนรู้	3.56	0.91	มาก
3. ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้	3.54	0.98	มาก
4. ผู้บริหารโรงเรียนกำกับ ติดตาม ประเมินผล ระบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้	3.36	1.04	ปานกลาง
5. ครูผู้สอนในโรงเรียนมีความสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับ ชุมชนเพื่อนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.50	0.89	มาก
6. ครูผู้สอนในโรงเรียนได้พัฒนาตนเองโดยแสวงหาความรู้และ ประสบการณ์นำแหล่งเรียนรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.59	0.92	มาก
7. ครูผู้สอนในโรงเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ หลักสูตร การศึกษา และมาตรฐานการเรียนรู้	3.72	0.89	มาก
8. ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เป็น กรรมการสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายการ วางแผนและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.40	0.96	ปานกลาง
9. ผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ คัดเลือกแหล่งเรียนรู้ และเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน	3.33	1.07	ปานกลาง
10. ผู้ปกครองนักเรียนส่งเสริมให้บุตรหลานแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ อย่างหลากหลาย	3.62	1.03	มาก
11. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้และนำ ความรู้ที่ได้รับจากแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.53	1.01	มาก
12. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกแหล่งเรียนรู้และมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.47	1.05	ปานกลาง

เฉลี่ยรวม	3.51	0.98	มาก
-----------	------	------	-----

จากตารางที่ 4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านบทบาทของบุคลากรโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมมีความคิดเห็นด้วยหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.51$, $S.D. = 0.98$) เมื่อจำแนกเป็นประเด็น ครูผู้สอนในโรงเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ หลักสูตรการศึกษา และมาตรฐานการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.72$, $S.D. = 0.89$) รองลงมาเป็นประเด็น ผู้ปกครองนักเรียนส่งเสริมให้บุตรหลานแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ($X = 3.62$, $S.D. = 1.03$) ประเด็นครูผู้สอนในโรงเรียนได้พัฒนาตนเองโดยแสวงหาความรู้และประสบการณ์นำแหล่งเรียนรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($X = 3.59$, $S.D. = 0.92$) ส่วนประเด็น ผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ คัดเลือกแหล่งเรียนรู้และเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนมีค่าต่ำสุด ($X = 3.33$, $S.D. = 1.07$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัย
ที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน
(วัฒนานครอู่ปลัดมรก) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ด้านกระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

กระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ		
	X	S.D.	ระดับ
1. จัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้โดยยึด หลักสูตรสถานศึกษาที่เปิดสอน	3.51	1.04	มาก
2. ประชุมชี้แจงแผนการใช้แหล่งเรียนรู้	3.45	1.01	ปานกลาง
3. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการ ใช้แหล่งเรียนรู้	3.48	1.02	ปานกลาง
4. อำนวยความสะดวก เกี่ยวกับการประสานงาน วิทยากร หน่วยงาน องค์กร และผู้รับผิดชอบ แหล่งเรียนรู้	3.50	0.96	มาก
5. โรงเรียนให้การสนับสนุนตามแผนและโครงการที่กลุ่ม สาระ หรือครูผู้สอนกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปีการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้	3.58	0.93	มาก
6. กำหนดวัตถุประสงค์ ในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติในการนำนักเรียนไปศึกษา แหล่งเรียนรู้	3.55	0.99	มาก
7. จัดทำเครื่องมือประเมินผลหลังการใช้ แหล่งเรียนรู้	3.44	1.04	ปานกลาง
8. จัดบุคลากรสรุปและรายงานผลการใช้ แหล่งเรียนรู้	3.49	1.02	ปานกลาง
9. โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและ ความจำเป็นของแหล่งเรียนรู้และมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้	3.66	0.94	มาก
10. ร่วมกับชุมชน ท้องถิ่น มูลนิธิ และองค์กร เอกชน ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน	3.48	0.98	ปานกลาง

11. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในทุก ๆ ด้าน	3.49	1.01	ปานกลาง
12. นำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้มาพัฒนา	3.54	0.97	มาก
เฉลี่ยรวม	3.51	0.99	มาก

จาก ตารางที่ 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากทมพมหนคร เขต 2 ด้านกระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมมีความคิดเห็นด้วยหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.51$, $S.D. = 0.99$) โดยประเด็นโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของแหล่งเรียนรู้และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.66$, $S.D. = 0.94$) รองลงมาเป็น ประเด็นโรงเรียนให้การสนับสนุนตามแผน และโครงการที่กลุ่มสาระ หรือครูผู้สอนกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ($X = 3.58$, $S.D. = 0.93$) ประเด็นโรงเรียนกำหนดวัตถุประสงค์ ในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติในการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ($X = 3.55$, $S.D. = 0.99$) ส่วนประเด็น โรงเรียนจัดทำเครื่องมือประเมินผลหลังการใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.44$, $S.D. = 1.04$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับ
ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน
(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
จำแนกตามสถานภาพ

ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ							
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		นักเรียน		รวม	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
1. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.89	0.93	3.44	0.96	3.35	0.94	3.56	0.94
2. ด้านลักษณะการจัดการสอน ของแหล่งเรียนรู้	3.52	1.20	3.24	1.00	3.50	0.95	3.42	1.05
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	3.62	1.10	3.43	0.94	3.48	0.95	3.51	0.99
4. ด้านกระบวนการบริหาร จัดการของแหล่งเรียนรู้	3.64	1.24	3.42	0.92	3.50	0.93	3.52	1.03
รวม	3.67	1.11	3.38	0.95	3.46	0.94	3.50	1.00

จากตารางที่ 4.10 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร
เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.50$, $S.D. = 1.00$) กลุ่มผู้บริหารมีความเห็น
เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ($X = 3.67$, $S.D. = 1.11$) มากกว่ากลุ่มครู ($X = 3.38$,
 $S.D. = 0.95$) และกลุ่มนักเรียน ($X = 3.46$, $S.D. = 0.94$) ส่วนเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน
ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กลุ่มผู้บริหารค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.89$, $S.D. = 0.93$)
ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กลุ่มครูค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.44$, $S.D. = 0.96$)
ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้ กลุ่มนักเรียน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.50$,
 $S.D. = 0.93$) และด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้ กลุ่มครูผู้สอน
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.24$, $S.D. = 1.00$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษา
 แหล่งเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอู่ปลัดมภ์)
 เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างหรือสถานภาพ
 ของผู้ตอบที่เป็นบุคลากรในโรงเรียนด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	3593.056	2	1796.528	61.505	0.00*
	ภายในกลุ่ม	963.917	33	29.210		
	รวม	4556.972	35			
2. ด้านลักษณะการจัดการสอน ของแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	547.167	2	273.583	8.569	0.00*
	ภายในกลุ่ม	1053.583	33	31.927		
	รวม	1600.750	35			
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	680.722	2	340.361	9.363	0.00*
	ภายในกลุ่ม	1199.583	33	36.351		
	รวม	1880.306	35			
4. ด้านกระบวนการบริหาร จัดการของแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	98.000	2	49.000	2.936	0.06
	ภายในกลุ่ม	550.750	33	16.689		
	รวม	648.750	35			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1019.736	2	604.473	19.593	0.01*
	ภายในกลุ่ม	741.537	33	24.544		
	รวม	1761.273	35			

< 0.05

จากตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบความแปรปรวน พบว่าในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม
 ทุกกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน
 สีกัน(วัฒนานครอู่ปลัดมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้านพบว่า ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้าน
 กระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้และด้าน
 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบที่เป็นบุคลากรในโรงเรียน คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูผู้สอนและกลุ่มนักเรียน

สถานภาพ	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศึกษาแหล่งเรียนรู้			
	กระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้	บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	กระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้
กลุ่มผู้บริหาร กับ กลุ่มครู	0.000*	0.010*	0.049*	1.000
กลุ่มผู้บริหาร กับ กลุ่มนักเรียน	0.000*	0.031*	0.001*	0.127
กลุ่มครู กับ กลุ่มนักเรียน	0.020*	0.458	0.240	0.127

จากตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่าสถานภาพของกลุ่มผู้บริหาร กับ กลุ่มครูมีความคิดเห็นด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้และด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านกระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้บริหาร กับ กลุ่มนักเรียน มีความคิดเห็นด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้และด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านกระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน กลุ่มครูกับกลุ่มนักเรียน มีความคิดเห็น ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านลักษณะการจัดการสอนของแหล่งเรียนรู้ ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้และด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นหรือระดับปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากองทัพมหานครเขต 2 จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน

	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้				ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ			
	ม.4		ม.5		ม.6		รวม	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
1. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.42	0.95	3.27	0.97	3.37	0.89	3.35	0.93
2. ด้านลักษณะการจัดการสอนของแหล่งเรียนรู้	3.56	0.97	3.40	1.06	3.53	0.82	3.49	0.95
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	3.65	0.99	3.30	1.02	3.50	0.85	3.48	0.95
4. ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้	3.67	0.98	3.34	0.98	3.50	0.84	3.50	0.93
เฉลี่ยรวม	3.58	0.97	3.33	1.01	3.48	0.85	3.46	0.93

จากตารางที่ 4.10 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากองทัพมหานครเขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.46$, $S.D. = 0.93$) กลุ่มนักเรียนชั้น ม.4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก ($X = 3.58$, $S.D. 0.97$) มากกว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนชั้น ม. 5 ($X = 3.3$, $S.D. = 1.01$) และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนชั้น ม.6 ($X = 3.48$, $S.D. = 0.85$) ส่วนเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ด้านกระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ นักเรียนชั้น ม. 4 ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.67$, $S.D. = 0.98$) ด้านลักษณะการจัดการสอนของแหล่งเรียนรู้ นักเรียนชั้น ม.5 ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.40$, $S.D. = 1.06$) ด้านลักษณะการจัดการสอนของแหล่งเรียนรู้ ม.6 ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($X = 3.53$, $S.D. = 0.82$) ส่วนด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ นักเรียนชั้น ม.5 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($X = 3.27$, $S.D. = 0.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษา
 แหล่งเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์)
 เขตพื้นที่การศึกษากทมพมหนคร เขต 2 จำแนกนักเรียนตามระดับชั้น ม. 4 ม. 5
 และ ม.6 ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	143.722	2	71.861	3.290	0.05
	ภายในกลุ่ม	720.833	33	21.843		
	รวม	864.556	35			
2. ด้านลักษณะการจัดการสอน ของแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	155.722	2	77.861	3.144	0.05
	ภายในกลุ่ม	817.250	33	24.765		
	รวม	972.972	35			
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	15.167	2	7.583	0.463	0.63
	ภายในกลุ่ม	540.833	33	16.389		
	รวม	556.000	35			
4. ด้านกระบวนการบริหาร จัดการของแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	27.167	2	13.583	0.769	0.47
	ภายในกลุ่ม	550.750	33	17.662		
	รวม	610.000	35			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	81.445	2	40.722	1.816	0.28
	ภายในกลุ่ม	675.735	33	18.164		
	รวม	757.180	35			

< 0.05

จากตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความแปรปรวน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในทุก
 ระดับชั้น นักเรียนชั้น ม. 4 ม. 5 และ ม. 6 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่ง
 เรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษา
 กรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบรายกลุ่มพบว่าในการจัดการแหล่งเรียนรู้
 ตามความคิดเห็นของนักเรียนมากขึ้น มีความเห็นไม่แตกต่างกัน
 กัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษา
 กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้
 ใช้สถิติบรรยาย ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังปรากฏในตาราง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 170)	ร้อยละ (100.00)	ลำดับที่
1. ขนาดของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษา			
ก. แหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่มีพนักงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป	40	23.51	2
ข. แหล่งเรียนรู้ขนาดกลางมีพนักงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป	57	33.53	1
ค. แหล่งเรียนรู้ขนาดเล็กมีพนักงานตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป	16	9.41	3
ง. แหล่งเรียนรู้ขนาดใดก็ได้	57	33.53	1
2 ประเภทของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษา			
ก. ประเภทบุคคล	26	15.29	2
ข. ประเภททรัพยากรธรรมชาติ	100	58.82	1
ค. ประเภทสื่อ	22	12.94	3
ง. ประเภทวัตถุและอาคารสถานที่	22	12.94	3
3. สภาพของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไป ศึกษา			
ก. เอกชนเป็นเจ้าของ	29	17.06	2
ข. รัฐบาลเป็นเจ้าของ	27	15.88	3
ค. รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ	12	7.05	4
ง. สภาพของแหล่งเรียนรู้แบบใดก็ได้	102	60.00	1
4. ระยะเวลาศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่อครั้ง			
ก. 2-3 ชั่วโมง	92	54.12	1
ข. 4 ชั่วโมง	21	12.35	4
ค. 5 ชั่วโมง	27	15.88	3
ง. มากกว่า 5 ชั่วโมง	30	17.65	2

5. ระยะทางจากโรงเรียนถึงแหล่งเรียนรู้ และระยะเวลา			
ก. ระยะทางไกล 2 ก.ม ใช้เวลาเดินทาง 20 นาที	48	28.23	2
ข. ระยะทางไกล 20 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 30 นาที	47	27.64	3
ค. ระยะทางไกล 60 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง	50	29.41	1
ง. ระยะทางไกล 100 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 1.30 ชั่วโมง	25	14.70	4
6. การเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ค่าใช้จ่ายต่อคน/ครั้ง			
ก. 50 - 100 บาท	87	51.18	1
ข. 100 - 200 บาท	56	32.94	2
ค. 200 - 500 บาท	20	11.76	3
ง. มากกว่า 500 บาทขึ้นไป	7	4.11	4
7. ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้			
ก. โรงเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด	45	26.47	2
ข. ผู้ปกครองนักเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด	40	23.52	3
ค. โรงเรียน และ ผู้ปกครองร่วมกันสนับสนุน	78	45.55	1
ง. แหล่งเรียนรู้เป็นผู้สนับสนุนเงินค่าใช้จ่าย	7	4.11	4
8. ช่วงเวลาในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้			
ก. ระหว่างวันปิดภาคเรียนที่ 1	36	21.18	3
ข. ระหว่างวันปิดภาคเรียนที่ 2	34	20.00	4
ค. ระหว่างวันปิดภาคเรียนวันหยุด เสาร์ อาทิตย์	47	27.67	2
ง. ระหว่างวันเปิดภาคเรียนปกติ	53	31.17	1
9. การประเมินผลการศึกษาแหล่งเรียนรู้			
ก. นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลตนเองก่อน และหลัง การศึกษาแหล่งเรียนรู้	41	24.11	2
ข. ครูเป็นผู้ประเมินผลนักเรียนก่อนและหลัง การศึกษาแหล่งเรียนรู้	28	16.47	3
ค. วิทยากรแหล่งเรียนรู้เป็นผู้ประเมินผล นักเรียนก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้	9	5.29	4
ง. วิทยากร ครู และนักเรียน เป็นผู้ประเมินผล นักเรียนร่วมกันก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้	92	54.11	1

จากตารางที่ 4.12 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ แต่ละข้อมูลมีค่าร้อยละสูงที่สุดตามลำดับได้แก่ 1. ขนาดของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษา คิดเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 33.53 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 ข้อ คือ แหล่งเรียนรู้ขนาดกลางมีพนักงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป และแหล่งเรียนรู้ ขนาดใดก็ได้ 2. ประเภทของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษาประเภท ทรัพยากรธรรมชาติ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 58.82 3. สภาพของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษาสภาพแหล่งเรียนรู้แบบใดก็ได้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 60.00 4. ระยะเวลาศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่อครั้ง 3 ชั่วโมง ค่าเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 34.12 5. ระยะทางจากโรงเรียนถึงแหล่งเรียนรู้ และระยะเวลา ระยะทางไกล 60 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 29.41 6. การเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ค่าใช้จ่ายต่อคน/ครั้ง 50 - 100 บาท ค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 51.18 7. ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียน และผู้ปกครองร่วมกันสนับสนุน ค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 45.55 8. ช่วงเวลาในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ระหว่างวันเปิดภาคเรียนปกติ ค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 31.17 9. การประเมินผลการศึกษาแหล่งเรียนรู้ วิทยากร ครู และนักเรียน เป็นผู้ประเมินนักเรียนร่วมกันก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 54.11

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
 เขตพื้นที่การศึกษากทมพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4
 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากทมพมหานครเขต 2
 โดยการหาค่าความถี่ร้อยละและอันดับที่

ปัญหา เกี่ยวกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้	จำนวน (N = 143)	ร้อยละ (100.00)	อันดับที่
1. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้			
- การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการศึกษากายนอกมีความยุ่งยาก	10	6.99	6
- มีการร่วมมือกันน้อยเนื่องจากมีปัญหาเรื่องเวลาแหล่งเรียนรู้	12	8.39	5
2. ด้านลักษณะการจัดการสอนของแหล่งเรียนรู้			
- การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้มีน้อย	6	4.19	8
- การนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้มีน้อย	18	12.58	4
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้			
- แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไม่ตรงกับหลักสูตรและไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	9	6.29	7
4. ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้			
- โรงเรียนไม่จัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้กายนอกและมีความเสี่ยงสูง	22	15.38	3
5. ด้านองค์ประกอบที่ดึงดูดใจเลือกแหล่งเรียนรู้			
- ค่าใช้จ่ายสูงเกินความจำเป็น	32	22.37	1
- ครูต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในการไปศึกษา	26	18.18	2
6. ประเด็นอื่น ๆ			
- รัฐบาลควรออกกฎหมายให้เอื้อต่อการใช้แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน	5	3.49	9
- ควรสร้างแรงจูงใจทุกฝ่ายเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้	3	2.14	10
เฉลี่ยรวม	143	100.00	

จากตารางที่ 4.13 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร
เขต 2 ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านค่าใช้จ่ายสูงเกินความ
จำเป็น ค่าเฉลี่ยร้อยละ 22.37 ครูต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในการไปศึกษา ค่าเฉลี่ยร้อยละ 18.18
โรงเรียนไม่จัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้และมีความเสี่ยงสูง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 15.38 และ
ควรสร้างแรงจูงใจทุกฝ่ายเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ 2.14

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้ช่วงชั้น
ที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร
เขต 2 โดยการหาค่าความถี่ร้อยละและอันดับที่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
1. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	-	-	- 2.
ด้านลักษณะการจัดการสอนของแหล่งเรียนรู้	-	-	-
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	-	-	-
4. ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้	-	-	-
5. ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ -	-	-	-
6. ประเด็นอื่น ๆ			
- รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแหล่งเรียนรู้	1	28.18	1
- โรงเรียนควรมีโครงการการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีงบประมาณอยู่ด้วย	27	24.54	2
- ควรหาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย	23	20.90	3
- ควรยกย่องและให้เกียรติบัตรแก่วิทยากรที่ให้ความรู้แก่นักเรียน	16	14.54	4
- ควรดูแลนักเรียนที่ขาดทุนทรัพย์เพื่อไปศึกษาแหล่งเรียนรู้	13	11.84	5
เฉลี่ยรวม	110	100.00	

จากตารางที่ 4.14 ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านประเด็นอื่น ๆ ด้านรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 28.18 ด้านโรงเรียนควรมีโครงการการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีงบประมาณอยู่ด้วย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 24.54 และควรหาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 20.90 และควรดูแลนักเรียนที่ขาดทุนทรัพย์เพื่อไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ 11.84

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาปัจจัยที่เอื้อในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยผู้วิจัยได้นำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน (2) เปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและของนักเรียนแต่ละระดับชั้น (3) ศึกษาองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน (4) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล ตลอดจนแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้บริหาร 35 คน กลุ่มครู 85 คนและกลุ่มนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 824 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 944 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในครั้งนี กลุ่มผู้บริหาร 35 คน กลุ่มครู 35 คน และกลุ่มนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 100 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 170 คน ได้มาโดยการกำหนดจำนวนตามตารางเคร็ชชีและมอร์แกน และการสุ่มแบบเจาะจง

1.2.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า และแบบเลือกตอบ ที่ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือขึ้น จากแนวทางการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน

1.2.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามที่แจกมีจำนวน 170 ชุด ได้รับคืนจำนวน 170 ชุด แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็น ร้อยละ 100

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ คัดเลือก แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ บันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สীগัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1.3.1 พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สীগัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่ามีความเห็นด้วยหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.3.2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วง ชั้นที่ 4 โรงเรียนสীগัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าวในกลุ่มนักเรียน แต่ละชั้นพบว่าความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

1.3.3 ผลการศึกษาองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสীগัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความคิดเห็นด้านสภาพของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ใดก็ได้ มากกว่าด้านอื่น ๆ รองมาคือ ประเภทของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษาประเภท ทรัพยากรธรรมชาติ และรองมาคือ การประเมินผลการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้วิทยากร ครู และ

นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลนักเรียนร่วมกันก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ด้านการเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ค่าใช้จ่ายต่อคน/ครั้งควรเป็นเงิน 50 – 100 บาท

1.3.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

1) ปัญหาการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้

เรียงตามลำดับความถี่มากไปหาน้อย สรุปได้ดังนี้ นักเรียนเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินความจำเป็นในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก ครูต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น มีความเสี่ยงสูง ไม่มีกฎหมายรองรับการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกที่ชัดเจน เวลาที่ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกที่เหมาะสมมีน้อย การพานักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ

2) ข้อเสนอแนะ ในการแก้ปัญหาและอุปสรรคตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน เรียงตามความถี่มากไปหาน้อย สรุปได้ดังนี้ รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนเพื่อใช้ในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โรงเรียนควรพานักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้โรงเรียนให้มากที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรออกกฎที่เอื้อต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนเพื่อสะดวกต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

2. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ได้นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ในภาพรวมมีความเห็นด้วยหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน ดังนี้

2.1.1 ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเนื่องจากทางโรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุบลรัตน์) ได้มีการใช้แหล่งเรียนรู้มาโดยตลอด และจากการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 24 ให้ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคุด สมคะเนย์ (2533 : ง) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย คือ สภาพการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ศิษยานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและครู ส่วนใหญ่เห็นด้วยและได้นำภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นช่างฝีมือหรือช่างเทคนิคชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 36) ที่กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้กับผู้เรียน

2.1.2 ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง เนื่องจากการให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน เข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการใช้แหล่งเรียนรู้ให้ตรงกันนั้นเป็นเรื่องที่ยาก การหาวิทยากรจากแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับนักเรียนนั้นเป็นเรื่องบางครั้งเลือกไม่ได้ เวลาที่ใช้ศึกษาแหล่งเรียนรู้นั้นมีน้อย เนื่องจากวันปกตินักเรียนต้องเรียน และวันหยุดนักเรียนส่วนหนึ่งก็ต้องเรียนพิเศษ โรงเรียนไม่ได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ไม่มีการจัดอบรมครูเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของวัฒนาพร ระเบียบทฤษฏี (2541 : 31) ที่กล่าวว่านโยบายเป็นแนวทางปฏิบัติที่บุคลากรทุกคนต้องรับทราบเพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ

2.1.3 ด้านบทบาทของบุคลากรโดยใช้แหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อพัฒนาให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการใช้แหล่งเรียนรู้ ส่วนครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ร่วมมือกับชุมชน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการพัฒนาตนเองและใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับหลักสูตร ในด้านผู้ปกครองได้ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนโดยมีส่วนในการคัดเลือกแหล่งเรียนรู้พร้อมทั้งเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนและส่งเสริมให้บุตรหลานแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ในด้านนักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ (2545 : 5) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุนทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การจัดการศึกษายบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 80) ที่กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ เพื่อประสิทธิผลของงาน สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเบื้องต้นของการพัฒนาทุกด้านเพื่อให้แผนงานบรรลุจุดมุ่งหมาย

2.1.4 ด้านกระบวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการประชุมชี้แจง มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้ประสานงานกับวิทยากร หน่วยงาน องค์กรและผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ สนับสนุนแผนและโครงการที่ผู้สอนกำหนดไว้ ให้ปฏิบัติการเป็นประจำทุกปีมีกรอบแนวทางที่ชัดเจน มีการประเมินผลหลังการใช้แหล่งเรียนรู้พร้อมทั้งสรุปและรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นเพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ร่วมมือกับชุมชนต่าง ๆ มีการรวบรวมข้อมูล ปัญหาอุปสรรค และมีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทาง การใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ (2544 : 18) ที่กล่าวว่าเพื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ครูผู้สอนควรร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในการวางแผน การดำเนินการร่วมกันให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการสอน โดยสอดคล้องกับ อรทัย และสวิทย์ มูลคำ (2544 : 165) ที่กล่าวว่าผู้บริหาร ผู้แทนครูสายชั้น ผู้แทนนักเรียนสายชั้น ผู้แทนกรรมการสถานศึกษา ช่วยกันคัดเลือกและบันทึกรายการต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นทั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล และสถานที่ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 5) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษารวมทั้งเป็นผู้สนับสนุนทุก ๆ ด้าน ผู้บริหารควรบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดนโยบายการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและนักเรียน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มนักเรียน แต่ละระดับชั้น

2.2.1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูและนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติแตกต่างกัน และพบว่ากลุ่มผู้บริหารมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ มากกว่ากลุ่มครู และกลุ่มนักเรียน ส่วนเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กลุ่มครูค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้ กลุ่มนักเรียน ค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้ กลุ่มครูผู้สอน ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ส่วนครูผู้สอนปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามครูผู้สอนกำหนด เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ

จิราภรณ์ ศรีสุวรรณวิเชียร (2546 : 47 - 48) ได้วิจัยพบว่า โรงเรียนขาดงบประมาณ มีปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการน่านักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้และครูผู้สอน บางคนคิดว่า การน่านักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ทำให้ภาระงานของครูเพิ่มขึ้น มีความเสี่ยงสูง อีกทั้งผู้ปกครองอาจคิดว่าการน่านักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติเป็นการเที่ยวเล่นมากกว่าการเรียน

2.2.2 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ไม่แตกต่างเนื่องจากนักเรียนทั้ง 3 ระดับ เป็นผู้ปฏิบัติตามครูผู้สอนในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ นักเรียนมีวุฒิภาวะที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541 : 60 – 61) ที่กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนที่มีชีวิตชีวา มีความสุข ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงกับประสบการณ์การเรียนกับชีวิตจริง จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพได้

3. ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจ เลือกลงเรียนรู้อะไร พบว่าโดยภาพรวม สภาพของแหล่งเรียนรู้แบบใดก็ได้มีค่าความถี่สูงสุด และเรียงตามลำดับรองมาก็คือ ประเภทของแหล่งเรียนรู้แบบทรัพยากรธรรมชาติ การประเมิน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลก่อนและหลังการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และเรื่องค่าใช้จ่าย เสียค่าใช้จ่ายต่อคน/ครั้ง 50 – 100 บาท ส่วนองค์ประกอบในการตัดสินใจเลือกลงเรียนรู้อะไรที่มีค่าความถี่ต่ำสุด คือ การเสียค่าใช้จ่ายต่อคน/ครั้ง มากกว่า 500 บาทขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับ วิทยา บุญศรีนุ้ย (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยพบว่าแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่น่าสนใจของครูและนักเรียนมี 4 รายการคือ สวนสมุนไพร สวนพฤกษศาสตร์ และป่าธรรมชาติหรืออุทยานแห่งชาติ

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบปัญหามากที่สุด เกี่ยวกับงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ภายในโรงเรียน การติดต่อประสานงานกับแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนรู้น้อย การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนน้อย และห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ สามารถ รอดสำราญ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่าปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนทุกด้านที่เป็นปัญหาสูงสุดคือปัญหาด้านงบประมาณ รองลงมาคือ ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการจัดการ และด้านบุคลากรตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ เกียรติวิโรจน์ ชื่นเรณู (2547 : บทคัดย่อ) พบว่าปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ในโรงเรียน สื่ออื่น ๆ ในโรงเรียน สื่อบุคคลในชุมชนและท้องถิ่น สื่อสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น สื่อทรัพยากรธรรมชาติ ในชุมชน สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในชุมชนและสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ในชุมชนตามลำดับ สอดคล้องกับ วุฒิไกร เลื่อนแป้น (2547 : บทคัดย่อ) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะต่อการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมากที่สุดคือ รัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนทุกโรงเรียนเพื่อจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ โรงเรียนขาดครูที่มีความชำนาญด้านคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ควรมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ควรพัฒนาห้องสมุดและสนามกีฬาให้ได้มาตรฐานและทันสมัย ควรส่งเสริมให้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

อย่างไรก็ตามยังพบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารต้องอยู่ในสถานะเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริมและกำหนดนโยบาย โดยกำหนดเป็นนโยบายให้มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ มีการนิเทศติดตามและยกย่องเชิดชูเกียรติวิทยากรที่มีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลดีกับทุกฝ่ายโดยเฉพาะกับนักเรียน สวนครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติควรจัดทำเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เป็นโครงการกำหนดงบประมาณ กำหนดคปฏิทิน และรายละเอียดให้ชัดเจน รวมทั้งควรจะไปสำรวจแหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งกำชับนักเรียนในเรื่องความปลอดภัย ประพฤติมารยาท ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่น่าจะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ ในการจัดการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลงานการวิจัยไปใช้

3.1.1 โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนให้นักเรียนศึกษาศูนย์การเรียนรู้ภายนอก แหล่งเรียนรู้ของรัฐบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนนำนักเรียนไปศึกษาศูนย์เรียนรู้ และยกเว้นค่าใช้จ่ายในการเข้าไปศึกษาศูนย์เรียนรู้ พร้อมประสานงานกับโรงเรียนเพื่อให้การสนับสนุนที่แท้จริง

3.1.2 โรงเรียนควรจัดแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจนในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกและสร้างแรงจูงใจให้ครูและนักเรียน ใช้แหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษารูปแบบของการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่เหมาะสมในการใช้แหล่งเรียนรู้ของเอกชนเพื่อเกิดประโยชน์กับนักเรียนและเจ้าของแหล่งเรียนรู้

3.2.3 ควรศึกษาลักษณะประเมินผลโครงการการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544”
กรุงเทพมหานคร
- กระทรวงศึกษาธิการ (2543) “ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด” กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2544) การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในท้องถิ่นเพื่อจัด
กระบวนการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- _____. (2545) “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- _____. (2546) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กชกร ธิปตดี (2530) “ความคาดหวังของเจ้าของสถานประกอบการและครูช่างอุตสาหกรรมระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการของนักเรียนแผน
การเรียนช่างอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เกียรติวิโรจน์ ชื่นเรณู (2547) “การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนสาระกระบวนการ
อาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จิราภรณ์ ศรีสุวรรณวิเชียร (2546) “การใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชาญชัย อัจฉินมาจาร (2542) “การบริหารการศึกษา” กรุงเทพมหานคร บริษัทพิมพ์ดีจำกัด
- ณรงค์ ก่องแก้ว (2541) “การใช้แหล่งวิทยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดลำพูน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ณัฐฉิณี เดชผล (2547) “ผลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์วิชา
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำปาง
จังหวัดลำปาง” การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- คำริ บุญชู (2548) “การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา” วารสารวิชาการ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์ (2533) “แหล่งวิทยาการในชุมชน” เอกสารชุดวิชาการพัฒนาและการใช้
แหล่งวิทยาการในชุมชน หน่วยที่ 1 หน้าที่ 6 - 13 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิยม ชูชื่น (2526) “การสำรวจและการใช้แหล่งวิชาการชุมชนจังหวัดสงขลา ประกอบการสอน
วิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ (2539) “ทฤษฎีการสอน” ในประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาระบบ
การสอนหน่วยที่ 8 หน้า 54 – 58 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตศึกษาศาสาศึกษาศาสตร์
- ประกอบ ใจมั่น (2539) “การศึกษา สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการใช้ภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในการ เรียนการสอน ในโรงเรียนการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง”
วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และ เพยาว์ ยินดีสุข (2549) “ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และ
การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ” กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- ไพรัช วังช่วง (2548) “บทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียน
การสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิทยา บุญศรีนุ้ย (2545) “ความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
และชุมชนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชัยบุรี”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การสอน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541) “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”
กรุงเทพมหานคร บริษัทดันอ้อ 1999
- วุฒิไกร เลื่อนแป้น (2547) “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการจัดแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
- ศิริพร ภูมิพันธ์ (2547) “ผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนตาม กระบวนการ 5 E เรื่องชาดึกดำบรรพ์ของสิ่งมีชีวิตต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุวรรณณี ยะหะกร (2544) “สื่อและแหล่งเรียนรู้” เอกสารการสอนฉบับเพิ่มเติม ชุดวิชาพื้นฐาน และ อาชีพ หน้าที่ 3 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช บัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์
- สุมน อมรวิวัฒน์ (2544) กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ”
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2545) “การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน” กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- สันติชัย เสมือนใจ (2547) “วิจัยความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียนและเกษตรกร ที่มีต่อการ ใช้แหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรกรในท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้วิชาเกษตรกรรมใน จังหวัดพัทลุง” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริม การเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ (2544) “การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ” กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- _____ (2545) “20วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและ การเรียนรู้ โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง” กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ (2546) “การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาจังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร

- สุดารัตน์ อารีชน (2548) “การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพังงา” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ “คู่มือหลักสูตรการพัฒนา
ข้าราชการครูเพื่อให้มีหรือเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ” กรุงเทพมหานคร
ลำลี เก่งทอง (2544) “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้กับคุณลักษณะการ
เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี
- สามารถ รอดสำราญ (2546) “การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 (2542.) “แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอก
โรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ราชบุรี
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542) “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- อนงค์พรรณ หัตถมาศ (2542) “การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการ
ของท้องถิ่นของงานประดิษฐ์และงานช่าง ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์”
ปริญญาโท ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
ราชภัฏเพชรบูรณ์
- อังกูล สมคะเนย์ (2535) “สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรทัย จันทรสาดพร (2539) “การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาคหกรรมศาสตร์จาก
แหล่งวิทยาการและสถานประกอบการ” แบบเสนอผลงานทางวิชาการระดับ 9
- อุไรวรรณ บุญอรพิภิญโญ (2544) “การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด
ลพบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kovuta, C.A and R.G. Olstad. (1991) “Effect of Novelty – reducing Preparation on Exploration Behavior and Cognitive Learning in Science Museum Setting” *Journal of Research in Science Teaching*. 28 (3) : 225 – 234.

Deighton, Lee C. (1971) *The Encyclopedia of Education*. New York: The Macmillan Company.

The Atlanta Community High Schools. (1953) *Go Look Listen A Community Resource Handbook*. Georgia : The Atlanta Public Schools.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.เอกพรต สมุทรชานนท์
รองผู้อำนวยการชำนาญการ โรงเรียนวัดแสงสรรค์ จังหวัดปทุมธานี
2. นายวันชัย คงเพชร
ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
3. นางวรรณภา เขียวคำจิ้น
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสีกัน(วัฒนานครที่อุบลรัตน์)

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖(ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

9 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. เอกพรต สมุทธานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางกมลมาศ มีสุข นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา ศึกษาศาสตร์ วิชาเอก บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๒ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวให้นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่ เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและ กระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน งานวิจัยการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของ นักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร ๐ - ๒๕๐๓ - ๒๘๓๐ โทรสาร ๐ - ๒๕๐๓ - ๓๕๖๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖(ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

9 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวันชัย คงเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางกมลมาศ มีสุข นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา ศึกษาศาสตร์ วิชาเอก บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต ๒ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่ เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและ กระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของ นักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบอกมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสุทธิรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร ๐ - ๒๕๐๓ - ๒๘๗๐ โทรสาร ๐ - ๒๕๐๓ - ๓๕๖๖-๓

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖(ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

9 กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางวรรณภา เขียวคำจิ้น

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางกมลมาศ มีสุข นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา ศึกษาศาสตร์ วิชาเอก บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสิกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๒ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและ กระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน ภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของ นักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบอกมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร ๐ - ๒๕๐๓ - ๒๘๗๐ โทรสาร ๐ - ๒๕๐๓ - ๓๕๖๖-๓

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. ประชากรเป้าหมายที่จะศึกษา คือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
2. ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้
4. ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 ด้านองค์ประกอบที่ตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

4. ผลของการวิจัยครั้งนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจาก การใช้แหล่งเรียนรู้ โดยวิเคราะห์และนำเสนอ ผลในภาพรวม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านผู้ตอบแต่ประการใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ กรุณาอนุเคราะห์ให้ข้อมูลการวิจัย มา ณ โอกาสนี้

(นางกมลมาศ มีสุข)

นักศึกษมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน
เรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากทมพมมหานคร เขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
ของท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง

2. สถานภาพของผู้ตอบ

ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน

3. หากท่านเป็นนักเรียนท่านกำลังเรียนระดับชั้นใด

ม.4 ม.5 ม.6

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน
(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากทมพมมหานคร เขต2

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้มี 2 ส่วนจะเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบที่มีต่อปัจจัยที่เอื้อต่อ
การศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษาก
ทมพมมหานคร เขต 2 ในแต่ละด้านว่าท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวมากน้อยเพียงใด
หรือโรงเรียนมีการปฏิบัติในเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด โดยให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่กำหนดไว้
ตามความคิดเห็นของท่านโดย มีระดับความคิดเห็น /ระดับปฏิบัติให้เลือกตอบ 5 ระดับได้แก่

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด/มีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก/มีการปฏิบัติที่มาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง/มีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย/มีการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด/มีการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

ตัวอย่าง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากทมพมมหานคร เขต 2

ข้อที่	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาอย่างไรหรือท่านเห็นว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
0	โรงเรียนควรไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา					☒	

จากตัวอย่าง หมายความว่า แปรความคิดเห็นของท่านต่อการศึกษแหล่งเรียนรู้ทางศาสนา ว่ามี
ความเห็นด้วยมากที่สุด ท่านจึงทำเครื่องหมาย ไว้ในช่องที่เป็นระดับความคิดเห็น “ระดับ 5”

ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ข้อที่	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาอย่างไรหรือท่านเห็นว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	(1) ด้านกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
1	โรงเรียนสำรวจแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้						
2	โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้						
3	โรงเรียนจัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้โดยศึกษาจากหลักสูตร ที่เปิดสอน						
4	โรงเรียนกำหนดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องอื่น						
5	โรงเรียนคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น						
6	โรงเรียนวางแผนคัดเลือกและประสานงานวิทยากรในชุมชนให้ความรู้ กับนักเรียน						
7	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบและตระหนักในความสำคัญ						
8	โรงเรียนมอบหมายให้กลุ่มสาระกำหนดกิจกรรมการเรียน การสอนแก่ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องอื่นได้						
9	โรงเรียนมอบหมายให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรม การเรียนการสอนสามารถนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ได้						
10	โรงเรียน และ ครูผู้สอน ส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ						
11	โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้สามารถใช้เป็นสื่อใน การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทุก ๆ ปี						
12	โรงเรียนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้						

ข้อที่	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาอย่างไรหรือท่านเห็นว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
(2) ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนของแหล่งเรียนรู้							
1	โรงเรียนอธิบายวัตถุประสงค์ เป้าหมายเกี่ยวกับการใช้ แหล่งเรียนรู้ให้ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนทราบ						
2	โรงเรียนแจ้งให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนช่วย สืบค้น “ปราชญ์ชาวบ้าน” ที่เหมาะสมมาถ่ายทอดความรู้ให้กับ นักเรียน						
3	โรงเรียนนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกทุกระดับชั้น						
4	โรงเรียนแต่งตั้งบุคลากรเพื่อคัดเลือกแหล่งเรียนรู้ภายนอก ที่ เหมาะสมในการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก						
5	โรงเรียนแต่งตั้งบุคลากรเพื่อจัดแหล่งเรียนรู้ภายใน ที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ						
6	โรงเรียนจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรและ แหล่งเรียนรู้ เป็นประจำทุกปีการศึกษา						
7	โรงเรียนมอบหมายให้ครูทุกคนบันทึกแหล่งเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาและกิจกรรม ลงในสื่อของแผนการจัดการเรียนรู้						
8	โรงเรียนจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอนนำไป ประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน						
9	โรงเรียนควรมีป้ายประชาสัมพันธ์ กำหนด วัน เวลาและสถานที่ ที่จะนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอก						
10	โรงเรียนจัดทำแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน และแหล่งเรียนรู้ ภายนอก เพื่อให้ผู้ใช้นักศึกษาเพื่อเก็บเป็นข้อมูลสถิติการใช้แหล่งเรียนรู้						
11	โรงเรียนมอบให้ทุกกลุ่มสาระประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ทุกปีการศึกษา เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น						
12	โรงเรียน นำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้มาพิจารณาเพื่อพัฒนา แหล่งเรียนรู้ให้ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ						

ข้อที่	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาอย่างไรหรือท่านเห็นว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	(3) ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้						
1	ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุน การจัดการ จัดสร้าง หรือพัฒนาศูนย์การเรียนรู้						
2	ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ประสบการณ์ การใช้ศูนย์การเรียนรู้						
3	ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้ศูนย์การเรียนรู้						
4	ผู้บริหารโรงเรียนกำกับ ติดตาม ประเมินผล ระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้						
5	ครูผู้สอนในโรงเรียนมีความสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับ ชุมชนเพื่อนำศูนย์เรียนรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
6	ครูผู้สอนในโรงเรียนได้พัฒนาตนเองโดยแสวงหาความรู้และ ประสบการณ์นำศูนย์เรียนรู้มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
7	ครูผู้สอนในโรงเรียนใช้ศูนย์เรียนรู้ให้เหมาะสมกับ หลักสูตร การศึกษา และมาตรฐานการเรียนรู้						
8	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เป็นกรรมการ สถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายการวางแผน และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา						
9	ผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ คัดเลือกศูนย์เรียนรู้ และเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน						
10	ผู้ปกครองนักเรียนส่งเสริมให้บุตรหลานแสวงหาความรู้ จากศูนย์เรียนรู้ อย่างหลากหลาย						
11	นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของศูนย์เรียนรู้และนำ ความรู้ที่ได้รับจากศูนย์เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน						
12	นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกศูนย์เรียนรู้และมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการใช้ศูนย์การเรียนรู้						

ข้อที่	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาอย่างไรหรือท่านเห็นว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	ระดับความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
(4) ด้านกระบวนการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้							
1	โรงเรียนจัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้โดยยึด หลักสูตรสถานศึกษาที่เปิดสอน						
2	โรงเรียนประชุมชี้แจงแผนการใช้แหล่งเรียนรู้						
3	โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้						
4	โรงเรียนอำนวยความสะดวก เกี่ยวกับการประสานงานวิทยากร หน่วยงาน องค์กร และผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้						
5	โรงเรียนให้การสนับสนุนตามแผนและ โครงการที่กลุ่มสาระ หรือครูผู้สอนกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการเรียน การสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้						
6	โรงเรียนกำหนดวัตถุประสงค์ ในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อ เป็นกรอบในการปฏิบัติในการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้						
7	โรงเรียนจัดทำเครื่องมือประเมินผลหลังการใช้แหล่งเรียนรู้						
8	โรงเรียนจัดบุคลากรสรุปและรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้						
9	โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็น ของแหล่งเรียนรู้และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้						
10	โรงเรียนร่วมกับชุมชน ท้องถิ่น มูลนิธิ และองค์กรเอกชน ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน						
11	โรงเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคเพื่อพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในทุก ๆ ด้าน						
12	โรงเรียนนำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้มาพัฒนาและปรับปรุง เพื่อเป็นแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้						

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตพื้นที่การศึกษากทมพมหนคร เขต 2

ข้อที่	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ให้ท่านเลือกตอบคำถามที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่านในข้อคำถามที่ 1 - 9
ด้านองค์ประกอบตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้	
1	ขนาดของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษา ☐ ก. แหล่งเรียนรู้ขนาดใหญ่มีพนักงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ☐ ข. แหล่งเรียนรู้ขนาดกลางมีพนักงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป ☐ ค. แหล่งเรียนรู้ขนาดเล็กมีพนักงานตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ☐ ง. แหล่งเรียนรู้ขนาดใดก็ได้
2	ประเภทของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษา ☐ ก. ประเภทบุคคล ☐ ข. ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ☐ ค. ประเภทสื่อ ☐ ง. ประเภทวัตถุและอาคารสถานที่
3	สภาพของแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่ควรไปศึกษา ☐ ก. เอกชนเป็นเจ้าของ ☐ ข. รัฐบาลเป็นเจ้าของ ☐ ค. รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ ☐ ง. สภาพของแหล่งเรียนรู้แบบใดก็ได้
4	ระยะเวลาศึกษาศูนย์เรียนรู้ต่อครั้ง ☐ ก. 2 - 3 ชั่วโมง ☐ ข. 4 ชั่วโมง ☐ ค. 5 ชั่วโมง ☐ ง. มากกว่า 5 ชั่วโมง
5	ระยะทางจากโรงเรียนถึงแหล่งเรียนรู้ และระยะเวลา ☐ ก. ระยะทางไกล 2 ก.ม ใช้เวลาเดินทาง 20 นาที ☐ ข. ระยะทางไกล 20 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 30 นาที ☐ ค. ระยะทางไกล 60 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 1 ชั่วโมง ☐ ง. ระยะทางไกล 100 ก.ม. ใช้เวลาเดินทาง 1.30 ชั่วโมง

ข้อที่	ปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ให้ท่านเลือกตอบคำถามที่เห็นว่าเหมาะสมตามความคิดเห็นของท่านในข้อคำถามที่ 1 - 9
ด้านองค์ประกอบตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้	
6	การเดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ค่าใช้จ่ายต่อคน/ครั้ง ☐ ก. 50 - 100 บาท ☐ ข. 100 - 200 บาท ☐ ค. 200 - 500 บาท ☐ ง. มากกว่า 500 บาทขึ้นไป
7	ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ☐ ก. โรงเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด ☐ ข. ผู้ปกครองนักเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด ☐ ค. โรงเรียน และ ผู้ปกครองร่วมกันสนับสนุน ☐ ง. แหล่งเรียนรู้เป็นผู้สนับสนุนเงินค่าใช้จ่าย
8	ช่วงเวลาในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ ☐ ก. ระหว่างวันปิดภาคเรียนที่ 1 ☐ ข. ระหว่างวันปิดภาคเรียนที่ 2 ☐ ค. ระหว่างวันปิดภาคเรียนวันหยุด เสาร์ อาทิตย์ ☐ ง. ระหว่างวันเปิดภาคเรียนปกติ
9	การประเมินผลการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ☐ ก. นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลตนเองก่อน และหลัง การศึกษาแหล่งเรียนรู้ ☐ ข. ครูเป็นผู้ประเมินผลนักเรียนก่อนและหลัง การศึกษาแหล่งเรียนรู้ ☐ ค. วิทยากรแหล่งเรียนรู้เป็นผู้ประเมินผลนักเรียนก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ☐ ง. วิทยากร ครู และนักเรียน เป็นผู้ประเมินผลนักเรียนร่วมกันก่อนและหลังการศึกษาแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุปถัมภ์)

คำชี้แจง การจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของท่านมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ให้ทำเครื่องหมาย (/) หน้าหัวข้อที่ตรงกับความคิดของท่านและให้ข้อเสนอแนะตามประสบการณ์ของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อเสนอปัจจัยที่เอื้อต่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	1. 2. 3.	1. 2. 3.
2. ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้	1. 2. 3.	1. 2. 3.
3. ด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	1. 2. 3.	1. 2. 3.
4. ด้านกระบวนการบริหารจัดการของแหล่งเรียนรู้	1. 2. 3.	1. 2. 3.
5. ด้านองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกแหล่งเรียนรู้	1. 2. 3.	1. 2. 3.
6. ประเด็นอื่น ๆ (โปรดระบุถ้ามี)		
6.1	1. 2.	1. 2.
6.2		

ขอขอบคุณที่ท่านแสดงความคิดเห็น

ประวัติย่อของผู้วิจัย

- ชื่อ นางกมลมาศ มีสุข เกิดวันที่ 13 ธันวาคม 2501 สถานที่เกิด 18 หมู่ 7 ตำบลบางจัก
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
- สถานที่อยู่ปัจจุบัน 54/46 หมู่ 4 ถนนประชาอุทิศ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง
กรุงเทพมหานคร 10210
- สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) ถนนสรงประภา แขวงสีกัน
เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 10210
- ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2521 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิชาเอกการบัญชี
โรงเรียนพาณิชย์การราชดำเนินธนบุรี
พ.ศ. 2523 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
วิชาเอกการจัดการ วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี
พ.ศ. 2528 จบการศึกษาคูรุตศาสตร์ วิชาเอก เทคโนโลยีและนวัตกรรม
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2523 รับราชการครูโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2539 ย้ายรับราชการครูโรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
กรุงเทพมหานคร
- ปัจจุบัน ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี
โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) แขวงสีกัน เขตดอนเมือง
กรุงเทพมหานคร